

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia.
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefracate nu se
primesc. — Manuscrisurile nu se
returnează.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: H. Döcker, H. H. H. H. H.
Schick, Rudolf Mosse, A. Oppelitz,
Nachfolger; Anton Oppelitz, J.
Dannenberg, in Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernat; în
București: Agenția Havas, Suc-
ursale de Roumanie; în Ham-
bur: Karoly & Liebmann.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 6 cr. și
80 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarif și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 cr. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMER DE DUMINECĂ 31)

„Gazeta” ieșe în săptămână di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. selectori.
ADMINISTRAȚIUNEA PENTRU BRAȘOV
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Ou dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
său 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 163.—Anul LVIII

Brașov, Duminecă, 23 Iulie (4 August)

1895.

Părerii despre Congres.

Brașov, 22 Iulie v. 1895

În tot decursul săptămânii trecute foile unguresci s'au ocupat mult de întrebarea, că ore guvernul se dea ori se nu dea voie pentru ca să se adune congresul naționalităților, conchiămat pe Sâmbăta viitoare în Budapesta? Afară de acesta gazetele unguresci au cumpănit, fiă-care după cum a tăiat-o capul, însemnătatea și urmările, ce le pôte avé mișcarea din sinul popórelor nemaghiare pentru „politica națională unitară” a Maghiarilor.

Se înțelege, că toate foile maghiare fără deosebire susțin, că nișunțele de egală îndreptățire ale națiunilor nemaghiare sunt foarte periculoase „idee de stat național maghiar” și că de aceea trebuiesc combătute fără cruțare și cu toate mijlocele puterii de stat. Nu vom suferi nici-odată, dic ele, ca cetățenii să se grupeze după națiuni deosebite; noi cunoșcem numai o singură națiune și acesta este „națiunea una și nedespărțită maghiară”; asemenea nu vom suferi ca limba statului să fiă mărginită în drepturile ei prin aceea, că s'ar da o mai mare îndreptățire limbelor popórelor nemaghiare în viața publică de stat.

În toate aceste gazetele unguresci fără deosebire sunt una. Numai foile „partidei populare” catolice s'arată mai prietinoase naționalităților, însă nu în înțelesul ca să le facă vr'o concesione de drept, ci numai în înțelesul ca să fiă tratate cu ore-care bună-voință între marginele și pe baza legilor de ađi, carți legi și așa sunt destul de asupritore pentru Români, Slavii și Germanii și destul de favorabile tendințelor de maghiarisare forțată. Scopul celor din „partida populară” maghiară este de-a amăgi ast-fel și a atrage

pe partea lor pe așa dișele naționalități, în speranță, că aceste le vor da ajutor la viitoare alegeri, ca să pótă ajunge érá-și la putere vlădiciei și magnații, carți astăđi sunt mult puțin înlăturați de falanga jidano-maghiară, poreclită liberală. În acest înțeles și cu acest scop contele Zichy și soți pretind a fi pentru egala îndreptățire a „naționalităților”, ceea ce la ei înseamnă, că noi să trecem pe lângă tigiia, în care se frige carnea pentru ei, și mirosind friptură să ródem la cojile, ce ni-le mai lasă din grațiă.

Până și Evreii dela „Pester Lloyd” sunt gata — cum vedurăm — a „incuviința” să ne numim „naționalități” în ast-fel de condițiuni, numai să nu ne între prin cap de-a pretinde parte dréptă la masa domnilor, ca „națiuni”.

Va să dică, acolo, unde e vorba de al meu și al tđu, de frângerea pânei, adversarii noștri sunt toți de o zamă și părerile lor se deosebesc numai întru cât privesc modul de procedere și de tractare cu naționalitățile.

În deosebi în ce privesc congresul conchiămat la Budapesta, se bălăbănesc între ele gazetele unguresci, că ore tire-ar cu cale ca guvernul să'l opréscă din capul locului, ori să'l lase să se țină în totă libertatea, cum dică „P. Lloyd”? N'ar voi să se deóchie prea tare „liberalismul” lor înaintea lumei, mai ales tocmai acum în ajutorul conferinței de pace interpalamentare dela Brușella, dér n'ar voi nici să lase frđu liber adunării, căci ceea ce a đis „P. Lloyd” a fost numai pentru ochii lumei.

Acum vom vedé cum se va decide baronul Banffy până în cele din urmă, dér și în cazul cel mai favorabil pentru ținerea Congresului anevoiă credem, că lucrul va

merge așa de neted, căci de pe acuma s'asigură, că guvernul nu va concede una și nu va concede alta diș propunerile, ce s'ar ivi la întrunire. Atunci unde rămâne libertatea ei?

Fiind vorba de propunerii, prin urmare de programul lucrărilor Congresului, cu mirare vedem, că, deși terminul întrunirii lui e așa de aprópe, nu se scie nimic, nu se împărtășesc nimic despre cele ce au să se întâmple acolo. Trebuie să aflăm dintr'o foiă din Praga, că Slovacia ar avé de gând a pleda la Congres, ca să mérgă cu toții mână în mână cu „partida populară” maghiară la viitoare alegeri dietale. Și trebuie să cetim foile sêrbesci ca să aflăm, că unul din punctele programului, ce se va propune congresului va fi „revisuirea legilor bisericesci-politice”, care este un punct din programa partidei catolice. Alte foi străine vorbesc în genere, că după informațiile lor congresul va avé să pregătéscă intrarea în activitate la alegeri și formarea unei partide politice române-slovace-sêrbesci în dietă.

Multe ne spun din drépta și din stânga. Auđim lucruri, cari ni-se par adevérate mironenii față cu atitudinea noastră politică și cu programul nostru național. Aceste însă nici nu se desmint, nici nu se deslușesc.

Ni-se spune numai, că avem să încheiăm alianță, și să luptăm împreună în contra asupririi. Dér pe ce teren și cum? Ce vor Slovacia, ce vor Sêrbii, înainte de toate însă ce voim noi?

Despre toate aceste până acuma s'a lăsat să vorbéscă numai foile străine. Și acesta, va recunoșce ori și cine, nu este bine, nu pôte să fiă bine.

Credincioși causei, dorim din suflet ca ceea ce se face și se lucréază

să fiă numai în favorul înaintării-marelui scop al unirei națiunilor ne maghiare și al solidarității celor asupriți.

Pentru ca să fiă așa însă trebuie să se țină sémă înainte de toate de marile interese ale unirei și ale solidarității în sinul nostru al Românilor, trebuie să se lucreze în conștiința grelei răspunderi față cu națiunea noastră, care s'a săturat până în suflet de amăgirile vremurilor și, chiar la raiu de ar fi, ea nu mai vrea să mérgă cu ochii legați.

Recursul în afacerea colectelor pentru monumentul lui Iancu a fost înaintat săptămâna acésta ministrului de interne. Acest recurs, compus de d-l avocat Dr. Amos Fráncu, e ținut, precum aflăm, într'un ton energic, dér obiectiv și conține doveđi nimicitoare pentru adversarii causei noastre, atât ca istorici, cât și ca drept și ca cestiune de libertate constituțională și individuală. Se face într'insul cu deosebire critica monstruosului ordin al ministrului Perczel din Martie a. c., arătându-se, ce înseamnă a fi și judecător și parte, ce înseamnă a fi ministru *monarchic* și a insulta totuși memoria unui legitimist. Pe baza isvórelor luate din autori străini ca Kövory, br. Stein, br. Heffter, Rákosi, Grätze, contele Gelich, Czecz, Papp, Szabo Nándor, Csányi, Szilagy, Kossuth, Aulich, br. Apor, Iancso, Ürmösy etc. i-s'a arătat d-lui Perczel, urmașului aceluia Perczel Mór, pe care conaționalii lui îl numesc „Brut al revoluțiunei unguresci”, cum se pleacă și cel mai crunt dușman înaintea memoriei, a eroismului și umanității aceluia, care a salvat de peire Turda, Abrudul și alte orașe și a invins trei armate mari: Hatvany, Kemény, Vasvary; i-s'a arătat oine a fost cauza represaliilor Românilor, pe cari ministrul le numește „vêrsări de sânge”, vrând să înfățișeze lupta noastră pentru *libertate națională* și pentru legitimitate, ca acte deucidere și jat. În fine se face o antitesă între Kossuth și Iancu, ca caractere individuale, politice și militare.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

BOTEZUL.

Schiță din moravurile clerului din Dobrogea.

Do Victor Crasescu.

(Fine.)

Ajuns la marginea gârlei, unde era casa popei, dascădul a trecut un pod și a sūt délul, îndreptându-se și el spre locuință.

— Dascălița, în camera cea mare, ședea lângă o mesuță, pe care își ridica frumos capul o buteliă galbenă și 2 pahare, prin odaie se plimba ajutorul cu un nas, care arată, că de ori-ce natură să fiă bătura, el nu se dá la o parte.

Dascădul intrând, aruncă o privire asupra mesei, trage aerul cu nasul, se oțăr, și pe urmă zimb: a cunoscut rachiul de drojdie, slăbiciunea și pasiunea lui, de când din cioban se făcuse dascăl.

— „Sciu că-i ger, dascălițo, aprópe am înghețat cu pãrdalnicul cel de popă, nebun cum se cade”.

Jupăneșa Safta înțelese în cătrău bate

vântul, și fără multă vorbă îi turnă un pahar. Dascădul beu cu un fel de dispreț pe față. Popa al nostru are s'o pătéscă... și tăcu.

— Spune, bărbate, nu te tot morțofoli, ved, că îți arde inima să o spui mai curénd, ce e?

— Dic, părintele Sava are s'o pătéscă, i-a trăsniț în cap să boteze pe toți Țigani, începe mâne cu un copil.

— Adevérat?

— Ași voi să spui minciună, mi-e frică să n'o pătesc și eu cu densusul.

— Mare persónă ești? Nu-ți fie frică, va da sémă preotul...

Vorbă numai dascălița, cât despre ajutor, el numai turna un pahar după altul și îl da peste cap.

Dascădul îl privea și gândea:

— Ti! da al dracului bea și acesta, mai de hai decât mine!

— Ce diceți dumnea-vóstră despre asta, domnule ajutor?

— Eu? nu dic nimica — Beau!

— Despre botez?

— Care botez?

Popa vré să boteze Țigani...

— Fórté bine face, lasă să-i boteze.

— Vré să dică nu e nici un pericol. Ajutorul mánios își încrunță sprâncenele.

Dascădul mai deschise gura, să mai întrebe ceva.

— Ia lasă pe domnul în pace cu prostiile tale, v'afi îmbébat améndoii cu popa și acum vréți să botezați lumea fără voia ei.

Dascădul se scărpină la céfă, privi chiorși sticla de pe masă, privescê Jupăneșa dascăliță, își linge buzele și vedénd, că ea nu se pricepe, séu nu vré ca să pricépă, oftând eși din odaie, dicénd: s'avem iertăciune.

— Amin, bețivanschi, îl prohodii soția.

— Mare lucru, decă și ajutorului astuia nu i-s'o aprinde rachiul în burtă, gândea dascădul, îndreptându-se spre cărciuma lui Ițic.

— Cum mai bea, Dómne sfinte, să beau eu numai pe jumétate cum bea densusul, vai de pécatele mele, ce ar mai dice popa! Ar trânti vr'un raport tocmai la Mitropolitul...

El deschise ușa cărciumei și intră în lăuntru.

— Jupăne Ițic, o cafea!

— La moment!

O glóță de sătenți se înghesuiau în cărciumă. La fiă-care deschidétură a ușei, din afară, un nor de aburí umplea localul.

Ce ai pătít, dascăle, de beai cafea, ore nu ești bolnav? — întrebă pe dascăl cojocarul satului.

— Nu, moș Tudose, dér sunt supérat și máhnit până în fundul inimei, și eu când sunt așa, beau numai cafea.

Dascădul Iordache era bun de gură, cu densusul nu își se mai ura stând și o nópte întrégă, și din pricina asta era bine venit ori și unde.

Moș Tudose numai decăt se și aședă lângă densusul.

— Ce spusei, dascăle, ești supérat?

— Sunt Moș Tudose... cum îți mai merge tréba?

— Slavă lui Dumneđu... ce, ér vr'o daraveră cu popa, ér vr'un raport!...

— Ce raport, mai e vorbă de raport! criminalu, moș Tudosă, criminalul.

— Cine, dascăle?

Adunarea generală a Asociațiunii.**Convocare.**

Adunarea generală a „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“, conform §§. 14 și 21 din statutele Asociațiunii, se convoca în opidul **Blașiu pe zilele de 27 și 28 August 1895, stilul nou, pe lângă următoarea**

Programă:**Marti în 27 August.***Sedința I. cu următoarea ordine de zi:*

- 1) Deschiderea ședinței prin preșidiu la 10 ore a. m. în localul, ce se va raporta spre acest scop;
- 2) Raport general despre activitatea comitetului în decursul anului 1894, dimpreună cu aclusele aceluia;
- 3) Alegerea comisiunilor de câte 3 membri, și anume:
 - a) pentru esaminarea raportului general pro 1894;
 - b) pentru esaminarea rațiunii pro 1894 și a proiectului de budget pro 1896;
 - c) pentru esaminarea propunerilor comitetului, referitoare la modificarea statutelor; și
 - d) pentru incassarea taxelor dela membrii vechi și dela cei, cari se vor inscrie din nou;
- 4) Insinuarea propunerilor și a eventualelor interpelări;
- 5) Raportul comisiunii pentru inscrierea membrilor; și
- 6) Cetirea eventualelor disertațiuni insinuate la timp.

Mercuri în 28 August.*Sedința II. cu următoarea ordine de zi:*

- 1) Deschiderea ședinței la 10 ore a. m.;
- 2) Verificarea procesului verbal din ședința I.;
- 3) Raportele comisiunilor esmise în ședința I.;
- 4) Cetirea eventualelor disertațiuni;
- 5) Alegerea comitetului și a funcționarilor Asociațiunii pe noul period de 3 ani 1896—1898;
- 6) Defigerea locului pentru proxima adunare generală a Asociațiunii;
- 7) Dispozițiuni pentru autentificarea procesului verbal din ședința II și
- 8) Incheierea ședințelor adunării generale.

Se observă, că eventualele disertațiuni au să fie prezentate preșidiului Asociațiunii în scris cu 8 zile înainte de adunarea generală.

Sibiul, din ședința comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la 29 Iuliu 1895.

Dr. II. Pușcariu,
v.-președ.

Zacharia Boiu,
secret.

Congresul și Sașii.

Foia vieneză „*Deutsche Zeitung*“ dela 30 Iulie scrie un articol despre Congresul naționalităților, în care se ocupă și de Sașii Ardeleni și de Germanii din Ungaria, făcând despre ei, că au o politică scurt vădătoare; de-orece ei nu sunt între aceia, cari iau parte la Congres.

Tirania națională a Ungurilor — continuă foia germană, — care a eșit la ivelă cu deosebire la procesul Memorandului în Clușiu, a atras privirile lumii culte asupra stărilor din Ungaria, și nioi chiar țăriștii așa numită maghiară, care se află în mâinile Jidanilor, n'a mai putut să ascundă dinaintea statelor culturale relele din Ungaria. Lumea a început să vadă pe încetul, că în țările de sub coróna ungară un mare complex de naționalități sunt stăpânite de o singură națiune, care s'a avântat la domnia prin apucături politice și prin tot felul de împrejurări norocoșe, ér astăzi stărușce în domnia cu ajutorul jidovismului internațional.

Vorbind de congres foia germană dice, că el va avé să chibzuască asupra mijloacelor, prin cari naționalitățile să-și pótă afirma puterea lor unită. Polemisând cu „*Pester Lloyd*“, — care a dis, că în țera acesta nu pot fi mai multe națiuni, — dice, că omul trebuie să se întrebe, dacă mai au minte cei dela presa jidovă, când vorbesc astfel? Numai un popor există pe întreg rotogolul pământului atât de miserabil, de-și tăgădușce naționalitatea și se lingeșce pe lângă poporul domnitor — și nu mai începe indoială, că și autorul articolului din „*Pester Lloyd*“ aparține acestui popor.

Dacă congresul se va ține — sfirșesc „*Deutsche Zeitung*“, — atunci Germanii din Ungaria vor privi cu rușine către Buda-pesta. Bine ar fi, dacă cel puțin Sașii ardeleni s'ar reculege și ar merge pe calea arătată lor de generațiunea mai tină, plină de foc și de simțăminte naționale.

„*Kronstädter Zeitung*“, organul Sașilor tineri, la cari face alușiune „*Deutsche Ztg*“, la sfirșitul articolului de mai sus — dice: „Noi Sașii, firesce, nu suntem reprezentați în Congres, de-orece în timpul din urmă noi am inventat faimósa dogmă, că numai în strinsă alipre de amicii noștri maghiari de colóre liberală, și confesiune mixtă, ne putem mântui“...

Gazetele franceze despre Unguri.

Țiarul parisian „*La Paix*“ publică într'un număr mai nou al său un articol mai lung subscris de Leon Biron, în care vorbește foarte favorabil asupra cestiunei Românilor din Transilvania și Ungaria. Etă ce dice el în acest articol despre Unguri:

„Grija necurmată a Ungurilor, dice D. Biron, o vom repeta mereu, a fost de trei-deci de ani încóde de a-și asigura aprobarea puterilor occidentale și — grație acestui concurs smuls pe nedrept, — să se împăuneze, ca civilisatori ai orientului.

„Urmașii lui Arpad, cari au păstrat poftele și brutalitatea acestui cuceritor barbar, și cari sunt gata a arunca și astăzi țipele sălbatică de războiu și de invasiune, vor să trecă de înaintea mergătorii progresului și ai civilizațiunii în Peninsula-balcanică și printre populațiunile slave.

„Un număr óre-care dintre confrății mei, a căror bună credință a fost surprinsă de informațiuni neesacte și tendentióse, au servit, fără să scie, cauza asupritorilor și a despoțiilor, cari nu numai, că nu sunt apărătorii civilizațiunii, dér din contră sunt vrășmașii ei cei mai neimpăcați, ori de câte-ori această civilizațiune nu slujeșce ambițiunea lor asiatică“.

Vorbind despre congresul interparlamentar de pace din Bruxella, scrie:

„Congresul parlamentar internațional este un congres pacific. El e consiliul anfictionic al Europei; e prima esperiență a unui tribunal arbitrar. Maghiarii sunt o națiune rezboinică și provocătoare, prin urmare apostolii păcei nu pot să dea ajutorul lor unei comedii, căreia Maghiarii i-ar furnisa decorul, încassând beneficiile“.

Rusia și Bulgaria.

Multe s'au scris, dér și mai multe s'au vorbit despre deputația bulgară, ce s'a fost dus la Petersburg; ca să ceră pentru poporul bulgar iertare dela „tătcul“ de lângă riul Newa, adică dela Țarul Nicolae II și dela Rușii.

Cu prilegiul acesta s'a vorbit și s'a scris mult și despre raporturile mai noué dintre Rusia și Bulgaria și despre alipirea principelui bulgar Ferdinand către politica rusă. Mai ales gazetele din străinătate au făcut multă gălgăie cu astfel de sciri. Acum, după tóte acestea, etă ce se scrie din Petersburg din isvor oficios, față de scirile aduse de gazetele străine.

„Foile din Viena și Londra, împrașceie în lume sciri false asupra ținutei guvernului rusesc. Ba „*Gazeta de Colonia*“ susține, că Rusia pretinde dela principele Ferdinand trecerea la religia ortodoxă, și la cas, dacă principele n'ar face pasul

acesta, se amintesc, ca pretendent la tronul bulgar fiul decedatului conte Hartenau, prin ceea ce s'ar îndrepta o parte a nedreptăților făcute tatălui său.

„Fiind-că astfel de sciri pot să ducă la o judecare greșită, să neliniștescă opiniunea publică și să arunce o lumină falsă asupra atitudinii leale și corecte a guvernului rusesc în cestiunea bulgară, e de lipsă a defini de nou punctul de vedere al Rusiei față de Bulgaria. Pe basa informațiunilor luate dela oficiul de externe putem declara, că Rusia n'are nioi cea mai mică cauză de a-se împăca cu Bulgaria, după-ce poporul (bulgar) *nicî-odată n'a încetat a nutri cele mai sincere simțăminte de recunoștință față de marea națiune soră, căreia pótă să-i mulțămescă eliberarea*. Acesta esplică părtinirea bine-voitoare cu care s'a purtat pretutindenți Rusia față de delegații Bulgarilor. Și dimpotrivă *Rusia, credincióasă tratatelor existente, nicî-odată nu stă în legătură cu aceia, pe cari publicitatea pe nedreptul îi numesc cu numele de guvern bulgar. Pe câtă vreme Bulgaria oficioasă este supusă unei armate ilegale, impusă de un usurpator, până atunci Rusia nu-i stă în modru, ba n'are nioi chiar putința, de-a păși în óre care legătură cu Bulgaria*. Despre o pretensiune amintită de metropolitul Clemente, după-care principele Ferdinand ar trebui să trecă la religia ortodoxă, dacă doreșce recunoșcerea lui de către Rusia, — tot așa de puțin au cunoșcință la locurile competente, pe cât de puțin sciu despre aceea, că ar voi se pună de pretendent pe contele Arsen de Hartenau. *Guvernul rusesc ține strins la tractatul din Berlin, a cărui executare o pretinde*. În virtutea acestui tractat însă, principele trebuie să se alegă de către o Sobranie legală, și alegerea acesta, pe lângă favoarea Porții, trebuie să fiă întărită de puterile semnatare. Pe basa acesta, punctul de vedere al Rusiei este definit în această cestiune.“

Coresp. „Gaz. Trans.“

Sibiul, 28 Iulie 1895.

Țărani noștri mai cu sémă se gândesc puțin la aceea, ca să-și asigureze averea nemiscătoare în contra focului, seu rodurile dela câmp în contra gheței. Ei gândesc cam așa: avem noi mult de împlinit cu bani, multe și felurite dări, și nu e bine să ne mai facem noi înși-ne dări anual, adică să mai plătim din an în an și pentru asigurația.

De-o parte ei ar avé dreptate, dér aceea, cari au plătit 30—40 de ani asiguratiă după o casă ori alt-ceva și nu s'a întemplat foc ca să li-o ardă, nu au sérăcit, de-orece asiguratiă s'a plătit cu câți-va florini la an și nu s'a simțit; dér mulți din aceia, cari nu au fost asigurați, dacă a isbucnit un foc, ardându-le casele, au avut de-odată pagubă de 400—500 fl. seu

Dascălul Iordache, cu capul lăsat în jos, numai ofta clătînând din cap. Moș Tudose înțeleve de ce îi arde inima. — „Jupân Ițic, o jumătate de drojdie!“

Dascălul a ridicat capul. — Ce semeni, aceea culegi... Nu e drept, moș Tudose?

— Drept, taică, nu e încătrău!

— Asta dice și eu, să bem în sănăta-tea d-tale.

— Amin!

— Așa e lumea, moș Tudose, instrucția este, ce este și ordinea mai presus de tóte... De pildă eu: când viu acasă, numai decât pui băeții pe o parte, fetele pe alta și dic: căutați să-mi fie diminéța, când mă scol, obielele, ciorapii, cismele, ligheanul de spălat, tóte în sfirșit; și de nu, le trag câte o palmă, mai trag câte o alta, mai trag și alta, să nu uite. Dău, moș Tudose, instrucția e mare lucru. Bătrânul tuși tare, scóse un corn cu tábac și trase pe nas; din nou se umplură paharele. Cojocarul cunoșcea bine pe dascălul Iordache, cu una cu două el nu-și descuia inima; și nerăbdător să cunóscă ceva caraghios despre inamicul său, popa Sava, aștepta, ca rachiul să deslege limba dascălului.

— Noroc să dea Dumneșeu, ce e pe acasă, să-ți trăiescă, să ne mai găsim cu bine; ce e drept e drept, lumea se ține numai de bazaconii! Moș Tudose înțelegea despre cine trăgea cenușa dascălului, dér arătând nerăbdare, îl făcea pe dascăl să-și lungescă vorba.

— Să fi sciu eu carte măcar puțin, cum sciu alții... o nimică tótă, eu, moș Tudose, mergeam departe!...

— „Mai e vorbă! cine nu scie asta, bun de gură!...“

— Nu vréu să mă recomand, dér să sciu eu carte, măcar ca o țirică, cum cela de pildă!...

— Lasă, frate, mie imi spui!...

— Dău, nu mă recomand, dér nu sciu nioi să mă iscălesc...!

— Mai bem o jumătate? Dascălul se tăcuse îndrășneț.

— De, cum dicei d-ta, dascăle!

— Mai bem, Moș Tudose, mai bem, nu e păcat, să-ți trăiescă cei de acasă.

— Jupâne Ițic o jumătate!

— Disei, că sunt trist, că sunt măhnit și nu pot să nu fiu... datorita mea, să am stimă pentru dănsul, dér când omul e fără

instrucție și când nu i-o poți aplica, cum o aplic eu copiilor mei, atunci, n'ai încătrău, trebuie să fi măhnit, căci nu'l poți stima. Moș Tudose a tras un nas de tábac, și oferí cornul dascălului.

— Mulțumesc, m'am lăsat... de când trage popa, eu nu trag. Ei, și, cum spusei, când omul n'are instrucție și când te porcesce cu fel de fel de numiri în pridvorul hramului, atunci îți vine să'l cărpesci, și când nu ți-se ridică mâna, atunci îți rămâne să-ți topesci mânia într'un pahar. Apoi să mă facă sarsail, e rușinos, și Turc, Bașibuzuc, păcat, că dóră sunt bun creștin, și încă apoi să te facă să capeți... criminalul, e prea din cale afară... Moș Tudose pierdú răbdarea, rachiul și lui i-se urcase în cap.

— Spui tu ați, seu ba, ce este, seu, dău, îți trântesc cu ocaoa în cap.

Dascălul acum era la culmea fericirii, ațișase curiositatea moșnegului și nu-i spusese aprópe nimica. Acum putea să facă cu dănsul ce voia, putea să bea la drojdie cât îi poftea inima.

— Spui tu? seu te las și plec.

— Să-ți erte Dumneșeu păcatele, moș Tudose, faci rău, mai bine poruncesc să

mai stăm de vorbă, că dór nu dau Turcii peste noi.

Jupâne o jumătate!

— Mare e Dumneșeu, moș Tudose, dér tare e și dracul!

Se pótă. Moș Tudose era supérat; ca fiă-care Bulgar, era sgărцит. Dascălul îl costă deja doi lei, fără să afle ceva despre popă, Popa îi sta în gât, pe popă îl ura din suflet, și fiă-care greșelă făcută de dănsul îl apropia pe acest din urmă de grópa, care i-o săpa bătrânul.

Ura contra preotului se trăgea din aceea, că popa refuzase să ia în căsătorie pe fiica cojocarului.

Ambițiosul Bulgar nu-i putea erta asta popei și făcú tóte chipurile ca să dea afară din sat, ca să puie în locul lui pe nepotul său, dascălul din Babadag. Era gata o petițiune iscălită de mai mulți sătenți, cari cereau permutarea preotului, cu om nesuferit de nimenea, ca buclușă.

Îi trebuia acuma încă vr'o greșelă popei, și gustul moșnegului se îndeplinea.

Se făcuse o tăcere. Dascălul se gândea la jumătatea, care era pe sfirșite, și cojocarul la cele, trei beute.

mai mult, și prin această sărăcie a fost gata. Dacă însă ei ar fi fost asigurați pentru 400—500 fl. s'au mai mult, primind suma pentru care s'au asigurat, și-ar fi zidit din nou casele, nu ar fi rămas pe stradă. Când se întâmplă — și se întâmplă des ast-fel de nenorociri, — ca să izbucnescă un foc mare, nenorociri alergă la Redacțiunile ziarelor noastre, ca să adune milă. Dér dela cine să adune milă? Dintre țeranii noștri puțini sunt cu avere, și și mai puțin bogăți, așa că unde este o pagubă de peste 10,000 fl. abia se adună câte-va deei de florenți din țera intrăgă; atăta însă este ca și nimica în ast-fel de casuri.

Dacă poporul nostru ia asigurarea cu așa ușurință, ar fi datorința d-lor preoți a se îngriji de sôrtea și bunăstarea materială, nu numai morală, a fiilor lor sufletesci, făcându-i să înțelegă, că asigurându-și averea, nu vor purta frică, că iscându-se un foc, vor fi aduși în timp de una s'au două ore ia sapă de lemn.

Este datorința D-lor preoți mai de parte a indemnă pe parochieni lor, ca să ră muncitori, pe lucrarea pământurilor să nu întârzie, ci aceea să-o facă atunci, când se cere, căci numai așa pôte și pământul produce bucate mai bune și mai multe. Timpul, ce le mai rămâne liber, să-l folosească pentru a lucra la alții și a câștiga cruceri. Poporul, făcând ast-fel și ferindu-se a-și risipi banii pe nimicuri, nu va mai fi silit a se infunda în datorii pe la bănci și pe la cămătari, unde își legă averea, care de multe-ori se vinde apoi la licitația, cum s'a întâmplat cu mii de familii, cari au rămas pe strade.

Pecătuiesc tare acei părinți, cari își dau crucerii în cărmele jidovesi pentru beuturile lor falsificate și otrăviciose, lăsându-și copiii să rabde tóme și să umble zdrențosi, pe când ei în timpul verei ar trebui să câștige pentru érnă, pentru-ca să nu-și lase copii să sgribure érna de frig și în case.

Mé întorc la purtătorii noștri de patrafre și dic, că și în interesul lor material propriu este de-a pune și în privința materială pe parochieni pe picioare mai tari. Li-ar servi și spre onóre și spre fală, când Jidanii și câți alți șarlatani și-ar dice: acum nu ne mai putem înbogăți de pe spinarea poporului român, el are acum păstori buni, și noi trebuie să ne luăm acum ostarfusele și să mergem în altă parte.

Georgiu Tăbăcariu.

Din Sălagiu, 30 Iulie 1895.

Onorată Redacțiune! În 17 Iulie a. c. fiind tîrg de țera în Nușfalău din Sylvania, mare svon a causat — nu căutarea, ori dóră urcarea prețului vitelor, care încă tot stagnază, — ci o întâmplare pe cât de suprinďetóre, pe atăt de scandalóasă, anume: vizitiul (ocicșul) Jidanului maghiarisat Frid-

man Iacob, din Șimleu, ducend caii, ca să adape la riul „Bărcăul“, a trecut, ca de obicei prin curtea baronului Banffy János, căci pe aici trecea și mai demult. Dér vădendul acel voinicos baron de unde nu mi-l'au inhățat și l'au bătut amarnic închidend-i și caii!

Vizitiul spuse stăpânului său, adeocă Jidanului, cele ce a pățit, ér Jidanul întel-nindu-se cu baronul ungar chiar în mijlocul tîrgului, nu numai că s'au certat și injurat păgănesce unul pe altul, dér „patrioții“ s'au încêrat la luptă și Jidanul așa mi-l'a imblătît cu un toiag sdravên pe baronul ungar, încât acesta, când își ridică căciulița baronéscă de pe cap, fî năpădit de sânge. Capul lui era adeocă crepat și găurit.

Acésta în semn de recunoștință baronului, pentru-că frații săi Maghiari au stăruit de a emancipa pe fiul lui Israil și ai ridica chiar și în privința bisericéscă la o treptă egală cu creștinii. Inainte nici închipuie nu și-ar fi putut face cineva, ca un Jidan să cuteze a bate și batjocuri astfel chiar pe un baron maghiar. Dér étă, că acum începutul s'a făcut, și mergend tot astfel înainte, ce mai sci, decât lucrurile nu vor ajunge cu timpul acolo, ca Maghiarii să fiă siliți să ia lumea 'n cap chiar de frica Jidanilor?!

E de însêmat, că amintitul baron e nepot de vër bun cu ministrul-președinte baron Banffy Dezsó și se dice, că firea de bătăuș a moștenit'oo...

Un martor ocular.

*

Tot în acel tîrg de țera, al Nușfalăului, un biet Român, bêtân și slăbit, din Fizeșul Silvaniei, vëndu o părechia de boi cu 250 fl., ér peste nôpte rămase la un Ungur din aceea comună, avend de gând, ca în ziua următoare să-și cumpere nisce vite. Alții însă spun, că întreat fiind cumpăretorul boilor, care este un Jidan din Șimleu, acesta ar fi dic, că după ce a cumpărat boii dela Român, nisce Unguri l'au luat pe acesta și l'au suit într'o căruță, dér ce s'a întâmplat mai departe nu sci.

Destul atăta, că în cealaltă di l'au aflat pe bietul Român mort și aruncat într'un loc domnesc sêménat cu cucuruz, dér nu în partea, ce duce dela Nușfalău spre Fizeș, ci cu totul în altă direcțiune, anume în capêtul satului Periceiu, de lângă Șimleu. La Român s'au aflat din bazi numai vre-o 5 fl., ér cucuruzul din jurul lui era oborit la pământ, așa că să vedea, că nenorocitul om a fost tirit din drumul țerei între cucuruzi, unde a fost lăsat mort.

SCIRILE ȚILEI.

— 22 Iulie.

Scirea despre mórtea generalului Doda a mișcat și pe Românii din mari depărtări. Intre telgramele de condolență se află și

una dela granița Muntenegrului, care cuprinde doveđile de simpatii și un „salut dela Valachii din Bosnia“, cari „participă și ei la dobiul pentru pierderea vitézului general Traian Doda“.

—o—

Din Blașiu primim scirea, că afacerea cu maturisanții este încă în desvoltare. Până acum numai sentința corpului profesoral s'a înaintat Consistoriului. Nici acésta, nici afacerea cercetării disciplinare contra corpului profesoral nu se sci, ce urmări vor avé și cum se vor termina peste tot. Correspondentul nostru mai adauge, că îngrijirile sunt mari, deóce pare a fi amenințată însă și existența gimnasialului din Blașiu.

—o—

Pentru „Gazeta de Dumineca“. Étă numele acelora, cărora am dispus să li-se trimită gratis cele 10 exemplare din Nrii de Duminecă, dăruite de un generos anonim din Brașov pe semestrul al II-lea 1895: Teodor Herlea, măestru-cismar în Deva; Ión Orosfăian, învățator în Rediu; Vasiliu Misi, învăț. în Cladova; Vasiliu Timbușiu învăț. în Meșereac; Zosim Ilișu în Ibașfalău; George Todoran în Disneiu; Dumitru Cionca în Agriș; I. Candrea în Homorod; Nicolau Popoviciu în Tenke și Ioan Pop în Agriștin. În numele celor ajutorați mulțumim încăodată bunului anonim pentru darul făcut.

—o—

O reuniune a învățătorilor români în Bihor. Vedem cu bucurie, că între învățătorii români din Bihor a început o mișcare, care are de scop înființarea unei reuniuni române de învățatori în comitatul Bihorului. Începutul l'a făcut d-l învățator Petru P. Herțe din Beiuș, D-sa a publicat în acest scop un apel, la care a răspuns d-l învățat. Al. Murășianu din Poceiu, care a propus să se adune învățătorii la o adunare de constituire pe ziua de 2 Septembrie st. n. în Oradea-mare. Față cu acésta propunere însă, d-l Herțe, într'o corespondență, pe care o primim dela d-sa acum, după ce arată, că din cauze grave n'a putut lua parte la adunarea convocată de d-sa pe 3 Iulie, își exprimă părerea, că nici termenul de 2 Sept. n'ar fi potrivit, deóce atunci Orădanii sunt fórté ocupați cu înscrierile și cu aședarea tineretului în seminar, în asemenea mod sunt ocupați atunci și Beiușanii. D-sa crede, că ar fi mai bine, decât mai mulți învățatori s'ar adresa cu o petiție către Consistor, ca acesta prin protopopi să convóce pe învățătorii la o adunare de constituire. Părea acésta a d-lui Herțe pare a fi și mai practică. Autoritățile superioare bisericésc de-altmîntrelea vor face bine, decât vor ține sémă de acésta nobilă dorință a învățătorilor, venindu-le în ajutor, chiar și fără de-a mai aștepta atăta rugăminte. Și așa, în Bihor Românii stau fórté réu în privința reuniunilor, ér învățătorii români au neapărată lipsă de-o asemenea reuniune.

Canalisarea Murășului. „Magyarország“ e informat, că ministrul de agricultură a luat măsură, ca să se canalizeze Murășul. Canalisarea se va face dela granița transilvană până la Seghedin după sistemul staviliar. Se vor face adecă la anumite distanțe stavile și iezături, pentru-ca să se pótă înlesni circularea vaselor. Esecutarea acestui plan va costa cam 7—8 milioane fl. Ministrul vré să canalizeze mai întâi alvia dela Seghedin până la Arad.

—o—

Risipa de apă. Ni-se comunică următoarele: S'a adus la cunoștința poliției, că mai cu sémă în Brașovul vechiu apa din apăduct, conducend-se prin țeve, se întrebuințază pentru stropitul grădinilor de póme și legumi. Acésta este cu totul în contra statutului de apă, care dispune, că apa se pôte folosi numai pentru stropitul acelor grădini, în a căror case este introdus hydrametrul. Se recomandă publicului respectarea acestei dispozițiuni cu acea observare, că ori-ce călcare a ei se va pedepsi cu tótă rigórea. De alt-fel este în interesul general, oa acum, când lipsa de apă e fórté tare simpită, să observe publicul în folosirea apei cea mai mare cruțare.

—o—

Mulțumită publică. D-l Dr. Iancu Meșianu, mare proprietar în Zernesci, a binevoit a tăia în ferestrul propriu pentru școla noastră confesională gr. or., ce se edifică acum, 38 de bușteni, fără a pretinde în schimb nici o remunerația. Pentru acest frumos ajutor, oferit școlei noastre, aducem pe acésta cale marimimosului domn mulțumita noastră cea mai sinceră. — Poianamérului, 20 Iulie v. 1895. Pentru comitetul parochial: Moise Micu.

—o—

Adunări. Despărțeméntul XXIII (Turda) al „Asociațiunii transilvane“ își va ține adunarea ordinară la 10 Aug. n. în Turda. — Despărțeméntul XVI (Selagian-Chioran) al „Asociațiunii transilvane“ își va ține adunarea în 11 Aug. în Șimleul-Silvaniei. Tot atunci își va ține și „Reuniunea femeilor române sêlăgene“ adunarea generală. — Despărțeméntul XXXII (D. Săn-Martin) își va ține adunarea în 11 Aug. în Dicio-Săn-Martin. — Despărțeméntul X (Brad) al „Asociațiunii transilvane“ își va ține adunarea generală în 30 Iulie (11 Aug.) în Boița. — Despărțeméntul III (Făgăraș) al „Asociațiunii transilvane“ își va ține adunarea generală în 11 August n. la Viștea inferioară.

SCIRI ULTIME.

Budapesta, 2 August. Fóia sêrbéscă „Novo Vreme“ din Neoplanta primesce scirea, că clubul central al partidei liberale sêrbésc a ținut ieri o adunare, în care a hotărît să ia parte la Congresul naționalități-

— Ei și? intrerupse tăcerea bêtânului. Di, te-a făcut sarsail și criminal.
— Criminal?
— Nu spuseși singur, că te-a făcut criminal?
— Pe mine?
— D'apoi pe mine?
— Popa?
— Dracul s'eu popa, tu sci, unul din doi.
— Greșesci, moș Tudose, n'am dic asta; nu e vorbă, popa nu e om cu multă instrucție, dér până la asta n'a ajuns.
— Singur dișeși, dór nu ț-i ai beut mințile.
— Greșesci și pecătuesci tot-odată. Se făcuse din nou tăcere, jumătatea se isprăvise și dascădul trist lăsă capul în jos, gândindu-se cum să mai facă ca să mai scótă o jumătate. Bêtânul îi înțelese tristeta.
— N'ai încêtrău, dascăle, vrei nu vréi, mai bem una.
— Ar fi prea mult, moș Tudose, și vai de mine, mâne avem slujbă grea, o slujbă grea, și pe urmă un botez. — Pe cine botezați?

— Pe un copil.
— Se pricepe, că nu pe un bêtân.
— Și de ce nu, pôte și pe un bêtân, pôte chiar și pe mai mulți bêtâni...
— Ce dic, frate? Moș Tudose căscă gura de mirare... mai mulți bêtâni, glumesci, dascăle?
Dascădul își lua un aer grav. Cu asemenea lucruri nu glumesc, moș Tudose, sunt om cu instrucție bisericéscă.
— Al dracului butoi — gâdea bêtânul — cât a beut și gura tot pungă e.
— Sê bem, dascăle, în sănătatea celor ce botezați.
— Amin!
— Nu mă privește; dér pe cine botezați?
— Pe Suliman, îl cunosc? — Ei.
— Pe fratele s'eu Alibei îl cunosc? Di înainte.
— Pe potcovarul? — Cunosc, cunosc, di înainte.
— Pe fica lui o cunosc?
— O cunosc, e măritată de un an după Ahmet.
— Pe Ahmet îl cunosc?
Moșneagul ridică capul și privește pe dascăl lung.

— Dascăle, s'eu ai primit prea multă instrucție, s'eu prea puțină, ceți bați joc de mine... ce glumă e asta? Și decât cunosc pe Ahmet, mare trebă e?
— Ba nu, d'eu, nu te supêra, căci pe fiul lui Ahmet îl vom boteza mâne, și pe urmă tóte rudele lui. Moșnegul da din cap.
— Dascăle, dascăle, să nu mai bei drojdie; ai s'apuci câmpii. Vorbesci într'aiurea.
— Nu glumesc cu asemenea lucruri, moș Tudose, bagă de sémă, mă supêr, decât dic așa, ești om bêtân! — De bună sémă botezați Țiganii?
— De bună sémă.
— Mâne?
— Mâne.
— Poznă!
— Ba bine, că nu.
— Și cine boteză?
— Cine boteză! Popa și cu mine.
— Tiii! Istorie! Din nou se făcu tăcere.
— Dér hógear? Întrebă bêtânul.
— Treba lui.
— Comedie!
— Mai vorbă!

— Incă după un moment de tăcere, améndoi se sculară odată. — D'apoi drojdie e asta?
— Drojdie, făcută de Jidan, ce vréi?
— Tifu! scuipe bêtânul, tifu și alta nimica.
— Amin, moș Tudose. Améndoi s'au îndreptat spre ușe. Dascădul mergea, mergea cam șchiopătând, semn că e tare beat.
Bêtânul scuipe și injura pe Ițic.
* * *
— Șchiopătezi, luata-ar dracii să te iee? întrebă dascălița, vèdend pe dascăl intrând pe ușe.
— Numai de beție te ții, caută Iordache nu mă scóte din sãrite, imi iau copiii și te las... Are el cine imi purta de grijă.
Dascădul se silea să-și ție cumpătul, dér reușia anevoie.
— Lasă, dascălița, nu te teme, să fiu eu al dracului, decât nu ne mutăm la anul la oraș.
— Culcă-te, Iordache, nu ești bun de nimica, culcă-te să te trezesci până mâne dimințea.

lor. Tot-odată s'a făcut propunerea, că decă Congresul ar fi împiedecat a se ține în Budapesta, atunci să se țină în Viena.

Ce-i cu reuniunea învățătorilor Sătmăreni?

În n-rul 141 a. c. al „Gazetei Transilvaniei“ o corespondență sub titlul „Ce-i cu reuniunea învățătorilor Sătmăreni?“ se ocupă între alții și cu modesta mea persoană, ca președintele reuniunii învățătoresci filiale „Ardușat-Someș“, acuzându-mă, că adunările filiale nu se țin regulat și că pentru ședința comitetului central din 27 Maiu a. c. n'am trimis dare de seamă despre activitatea reuniunii filiale. Apoi în general se mai plânge, că „reuniunea învățătorilor români gr. cat. aparținătoare părților sătmărene-oradane, și acum după un trecut de un deceniu și jumătate, în privința activității sale e tot în starea primitivă dela început“.

Cât pentru această aserțiune de mai pe urmă, fiind domnul corespondent — după mărturisirea proprie — membru în comitetul central al reuniunii, și astfel putând avea cunoștință deplină despre starea lucrurilor, trebuie să conced, că are dreptate. — Dér că cu privire la filiala „Ardușat-Someș“ nu are dreptate, și că aici de un deceniu și jumătate în fiă-care an, fără excepțiune, s'au ținut câte două adunări (ceea-ce arată protocoalele luate în acelea adunări), că cu ajutorul lui D-șeu ne facem datorița și facem progrese îmbucurătoare, arată următoarele:

1.) Reun. fil. Ard.-Someș de un deceniu și jumătate în fiă-care an a ținut două adunări, în cari s'au pertractat cauzele reuniunii, s'au cetit disertațiunile de ale membrilor, și s'au luat decisiuni salutare în cauzele școlilor noastre gr. cat. române s. c. l., ceea-ce mărturisesc protocoalele luate în acele adunări și elaboratele păstrate în arhivul reuniunii.

2.) Filiala noastră are o bibliotecă de 158 volume, arhiv regulat și pentru spesele ce s'ar ivi, o sumă de 16 fl. adunați din contribuiriile membrilor.

3.) În anul 1887 din sinul reuniunii fil. s'a emis Ioan Bretan învățător în Vespert pentru a participa la cursul de industrie populară, ținut în Sântejude (Ardeal). Reîntorcându-se de acolo, densus însoțit de membrii filialei noastre, a ținut un curs ambulant, mergând din sat în sat, ca la acela să pótă lua parte și poporul.

4.) În Aprilie a. c. s'a ținut în Ardușat un curs de oltoit, sub conducerea unui bărbat de specialitate.

Éră cum-că din elaboratele (disertațiunile) prezentate și cetite în adunările noastre și urmate de observările membrilor

și critisate prin unii membrii aleși anume spre acest scop, au tras folos intelectual atât autorii lor, cât și ascultătorii și că astfel scopul propus s'a ajuns, e destul să indic numai obiectele, despre cari au fost ținute, din cari am la îndemână următoarele: din anul 1888: 1) „Crescerea trupescă în școlă din punct de vedere sanitar“ preluată de: G. Onea, V. Görög și I. Bretan; 2) „Raport despre ascultarea practică a cursului supl. de 4 săptămâni a industriei de casă“, ținut în „Sântejude“, cetit de I. Bretan; 3) „Datorițele părinților în creșterea religioasă-morală a pruncilor“ prelucr. de G. Onea, I. Bretan, S. Anderco, V. Casa, A. Popan; anul 1889: 1) „Crescerea familiară în viața poporului“ de G. Szilágyi; 2) „Ce are de a face învățătorul, ca elevii săi să iubescă adevărul și să fiă sinceri?“ de G. Szilágyi; 3) „Apel“ de G. Onea; 4) „Care e folosul, ce-l aduce un învățător religios, și care e dauna, ce o cauzează unul ireligios“ de V. Sabo.

Anul 1890: 1) „Tractarea bucăților de cetit“ de G. Szilágyi; 2) „Ce are de a face un învățător, ca elevii lui să susțină linișea în școlă“ de C. Pușcaș; 3) „Cum se facem propunerea atrăgătoare?“ de E. Pop; 4) „Propunerea fizicii în cl. III-a a școlilor populare“ de T. Groza. — An. 1891: 1) „Despre curățeniă“, de A. Popan; 2) „Propunerea constituțiunii în școlile populare“ de T. Groza; „Propunerea constituțiunii în școl. populare“ — continuare — de T. Groza; 4) „Necesitatea învățământului și a educațiunii în școlile noastre populare, și folosul școlii corepetitoare“, de C. Pușcaș; 5) „Despre mórtea trupului omeneș“, de V. Casa; 6) „Vorbirea în chor“, de C. Pușcaș; 7) „Ce datoriță are față de elevii săi catechetul, fiă acela învățător sau preot?“ de I. Bretan. A. 1892: „Propunere practică din fizică: conceptul căldurei, născerea ei și cunoștința despre întinderea corpurilor prin căldură“, de C. Pușcaș; 2) „Despre educațiune în genere“, de V. Casa.

6.) În fine, în interesul public fiăm permis a ruga pe „corespondenții“ foilor române, ca să nu publice acte oficiose, cari nu sunt menite pentru publicare, precum s'a întâmplat și acum cu scrisoarea M. O. D. Ciuca. Sapienți sat...

Ardușat, la 31 Iulie 1895.

Dionisiu Bran,
președintele reun. fil.
„Ardușat-Someș“.

Literatură.

Doine și strigături din Ardeal, date la ivelă de Dr. Són Urban Jarnik și Andreiu Barseanu. Acesta este titlul uneia dintre cele mai bogate și mai bune colecțiuni de poezii populare ardelenesci. Conține 431 pagini, cu mulțime de doine de dragoste, de dor și jale, de muștrări și blăstémuri,

doine haiducosor, de-ale oătănii, apoi strigături bătrănesor și colinde. Cartea e însoțită de-o prefață de d-l Andreiu Barseanu, în care se arată, că buna primire, de care s'a bucurat această carte la 1885, când s'a publicat prima edițiune, a îndemnat pe d-l librar din Brașov, Nicolae Ciurcu, să scoată această a doua edițiune, anume întocmită pentru popor. Costă un exemplar numai 75 cr. De vândare la librăria editore Ciurcu în Brașov.

Din „Biblioteca pentru toți“ a apărut broșura a 12-a: Nuvele, de Michail Demetrescu. Broșura următoare din această bibliotecă va fi: Novele și Romane, de Dniliu Zamfuresc. Fiă-care broșură costă câte 30 bani (15 cr.)

În editura librăriei E. Zeidner din Brașov a apărut: Carte de cetire pentru anii din urmă ai școlilor populare și de repetițiune, lucrată de Domețiu Dogariu, învățător dirigent în Satulung (Săcele) și Nicolau Pilfă, profesor la gimnasiul român din Brașov. — Este una dintre cele mai bogate cărți de cetire, se estinde pe 424 pagini, cuprindând 231 bucăți de cetire parte în prosă, parte în poezie. Costă un exemplar broșat 70 cr., ér legat 85.

Memorii din 1848/49 de Vasile Moldovan, broșură elegantă, de 11 cõle, format 8°. Prețul unui exemplar e: 50 cr. séu 1 coronă, plus 5 cr. porto postal; pentru România și străinătate 1 franc 50 bani. Comandele se pot face la adresa: Traian H. Pop, publicist, Brașov (Brassó) séu la administrația „Gazetei Transilvaniei“.

Studii psihiatrice este titlul unui nou op apărut de curând în Tipo-litografia națională Ralian și Ignat Samitea din Craiova, este scris de d-l Dr. George Mileticu, medic primar al Ospiciului Madona-Dudu din Craiova, autor al unui însemnat număr de scrieri de medicină și igienice. În opul de față, tipărit elegant, pe hârtie de lux, provădit și cu trei planuri, autorul se ocupă cu numărösele cauze, ce pot răpi omului raționamentul. În total opul tractează chestiuni de mare interes.

Internat pentru fetețe în Brașov.

Insciițare.

„Reuniunea femeilor Române din Brașov“ a înființat, după cum se știe, un internat, cu scop de-a instrui fetețe din clasa de mijloc a societății româneșci în menajul casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune economie. Reuniunea întreține și subvenționează acest internat cu o sumă considerabilă, numai ca să pótă primi fetețe cu taxa, cât se pótă de scădută.

În acest internat se învață: a) a pre-găti tot felul de mâncări; b) a spăla și a călca tot felul de albituri; c) a croi și a cõse cu mașina tot felul de albituri și vestminte; d) a cultiva legumi, și e) reguli igienice.

Pentru completarea consciințelor căștigate în școlă, s'a introdus și o școlă de repetițiune, prevădută în legile statului, pentru copile dela 12—15 ani. În această școlă se va propune: Limba română, Limba maghiară, Limba germană, Aritmetica și Istoria și Geografia în câte 2 cursuri, câte 2 ore pe săptămână; Istoria naturală și fizica în 2 cursuri câte 1 oră; Religia în 2 cursuri câte 1 oră; Desemnul, Scrierea, Cântări, Gimnastica în câte 1 curs cu 1 oră pe săptămână.

În acest „Internat“ se primesc fetețe române, cari vor fi absolvat cel puțin 3 (trei) clase primare și vor fi implinit 12 ani. Deore-ce prin reorganizarea cea nouă a instrucțiunii, numărul orelor s'a înmulțit în mod considerabil, de aceea s'a statorit pentru completa întreținere și instrucțiune taxa de 14 fl. pe lună, plătită anticipativ. Fetețe orfane și sêrace pot fi primite gratuit în „Internat“.

Fetețe din Brașov, cari vor voi să petrecă numai peste 4 în „Internat“, plătesc pentru totă instrucțiunea și pentru prând și ojină câte 10 fl. pe lună.

Deorece numărul elevelor, atât al celor cu plată, cât și a bursierelor este restrins, se invită părinții și tutorii a-se insinua, respective a înainta petițiunile înzestrate cu testimoniu de paupertate și actul de botez, la subscrisa președintă până în 20 August st. v. Primirea elevelor, în „Internat“ se va face dela 25 August încolo. La primire are să aducă fiă-care elevă albiturile și vestmintele necesare, precum și așternutul de pat.

În egătură cu acest „Internat“, Reuniunea în anii trecuți a înființat și un „Orfelinat“ pentru fetețe orfane și sêrace dela 6—11 ani; aceste fetețe primesc întreținerea completă pe spesele reuniunii și sunt obligate a cerceta școlile române gr. or. din loc.

Informațiuni mai de-aprope se pot primi dela președinta reuniunii și dela act tuarul acesteia.

Agnes Dușoiu, Lazar Nastasi,
președintă. prof. gimn. și act. reun.

Crimă înfiorătoare.

Diarul „Szilágy“ aduce următoarea veste grozavă:

Coloniștii din Vágas-Telep-Mojád, aproape de Șarmașag, cu numele Csuzda János, Kovács Gábor, Gulyás Pál, Toth Mihály și Gazdag János au făcut arêtare în 27 a l. tr. la judecătoria cercuală din Șarmașag, că au aflat mort pe colonul Kranják János, rotar, tot din susnumita coloniă în mijlocul unei holde la o depărtare de 100 pași de casa lui, ér pe soția sa asasinată în casa proprie. Primăria din Șarmașag a dat numai decât de scoire gendarmeriei din Zéla, de unde a pornit o patrulă constatătoare din patru-spre-dece

— Lasă pe mine, Safto, nu știu eu cum se botează Țiganii? Lasă pe mine, nu căta că nu știu carte, ți-i botez de le merg petecele.

— Du-te, du-te, de te culcă.

* * *

Dimineța dascălul cu gura coclită, cu capul crăpând de durere, buimac încă de beția de eri, se silea să-și încalțe cismele și cu greu reuși. Uitase și de instrucție și de tôte. Copiit a doua și după beție nu'l mai slujeau cum i-se cuvenea.

— Mi-se pare, că am usat de bună-tatea lui moș Tudose, — se gândea el... ore n'oiu fi spus la prostii? Ér se sparg tôte în capul meu, ca de obicei... Se sculă clătânându-se, aduse o doniță de apă, își udă capul bine, își frecă fruntea cu zăpadă și se simți puțin mai bine. Roșu de frig, cu părul ud intră în bucătărie la jupăneșca dascăliță. Mõle de natură și tăcut de obicei, după beție dascălul Iordache semena curat cu o curcă ploată. Și treaz n'avea curaj să privescă în față nevasta, de care se temea mai mult decât de ucigă'l crucea; mahmur însă întorcea capul la stânga,

intrând în bucătărie și se aședă în dosul hornului, pe o lăvicioră în colț.

— Frumos, nu ți-e rușine obrazului, porc bătrân, minunate pilde pentru copii. Instrucție pentru dênșii, — încep jupăneșca Safta, lăsând pe soț să se așede pe lăvicioră.

Dascălul numai încet tuși în mână, temându-se să-și tragă și sufletul.

— Ți faci de cap, Iordache, ți spui drept, mă scoți din sãrite și te dau dracului!... nu mi-e greu, dér mie milă de tine să te pirăsc la părintele Blagocinul, vèrul meu. Pe veci te dă la canon la vr'o mănăstire, să tragă la rîșniță séu să cari apă cu hãrdăul, până ce te-or lua dracii; îi simți tu atunci, ce va să dîcă să ai o ne-vastă bună și să n'o scii a prețui. Blăstemat, ce ești, de câte-ori mi-ai făgăduit să nu te îmbeți cu țărănoii la cărciumă? Ér cum ai fost?

De după horn se auzi un suspin adênc, lung, întrerupt de altul mai scurt, după densus un bocit înghițit, urmat de tusa, care umplu cămăruța.

— Értă-mé, Safto, n'o să mai fac... am păcate și eu... moș Tudose, să-i fie țerina fer și criță, mă scõte totdeuna din

minți, numai densus e de vină, că mă îmbet; ca diavolul se viră în sufletul meu, otrăvindul cu drojdie, séu jamaică, în spre care am slăbiciune și înclinație. Causa însă adevărată a tuturor faptelor, e popa Sava. Sfinția sa mă porcesce sarsail, broscoiu, turc, bașibuzuc și multe altele. Nu-i o suflare pe pământ să pótă răbda cum rabd eu, dér totuși e din cale afară, m'am indignat pe de-o parte, pe de alta moș Tudose cu drojdie și étă-mé beat. Christos era mare și erta; értă și tu, și ți-se va erta și ție!

Aci jupăneșca Safta nu mai putu ținea lacrimile.

— Dumneșeu de te-ar erta, Iordache, cum te ert eu, să nu mai bei, că te prăpădesci...

— Safto, nevastă credinciosă, îți jur pe... pe... pe ce vrei, că nu mai beau de ađi înainte picătură de drojdie, nici jamaică! Să fiă afurisit cela, care a stîrnit pe fața pământului această beutură diavolăscă.

— Amin! dîse jupăneșca Safta. După împăciune, dascălul Iordache eși din colț și se aședă la foc lângă nevastă. — Ți-e fõme?

Dascălul clătînă din cap.

— Ți-e sete? Din nou o clătînătură de cap.

— Imi arde sufletul după ceva acru.

— Varđa murată vrei?

— Varđa, ca varđa, dér zémă de varđa acră a-și bea o doniță.

— Bine, îți aduc.

După trei căni de zémă acră, bête de-a dușca, dascălul parcă se simți mai bine.

— Merg la popa acum, mă așteptă, trebuie să fiă târđiu; ce gură are să-mi tragă maică, maică!

— Meriți să-ți tragă, bine face popa, altmintrelea ai bea și pe maica Domnului din altar.

Dascălul își făcu cruce. — Nu glumi nevastă cu asemenea lucruri, e păcat...

Dascălul își luă cojocul, căciula, mănușile pe mână și deschidând ușa eși afară.

* * *

Era încă de vreme, sõrele de abia își arăta marginea sa de după creștetul muntelui Cara-Dag. Miliarde de scãntei, schimbându-se în tôte culorile, acopereau supra-

persoane la fața locului, cercând după făptuitori.

Nu peste mult au aflat, că 'cei-ce au săvârșit această faptă înfiorătoare sunt înșiși denunțatorii în persoanele susnumiților cinci coloni. Aceștia își mărturisiră fapta, că anume la sfatul dat de Kovács Gábor și Csuzda, se omore pe Kranyák și să-i fure banii, cei 50 fl. câpătați de pe o vacă, pe care o vânduse. După ce s'au înțeles, s'au despărțit, ca să se întâlnească noaptea pe la 11 ore, ceea ce au și făcut. Ajunși la casa lui Kranyák, Gazdag János bătă la ferestră cu cuvintele: „Meștere, vino afară că sunt vite în holda D-tale!”

Aușdând Kranyák, se sculă numai de-cât trăgându-și ghetele și luând o scurteică a nevastei pe el, o pălărie de paie și fără de armă în mână, eși cu cei 5 bărbați spre grâne. Când ajunseră la o depărtare de 100 pași dela casă, întrebă Kranyák, că unde sunt vitele? În loc de răspuns fu lovit de săcurea lui Csuzda chiar în cap, după care mai urmară și loviturile celorlalți, sdrobindu-i capul în bucăți; pe lângă acesta Kovács Gábor l'a mai străpuns în partea stângă cu un ouțit lung de 20 cm., vătămându-i greu ficatul și rinichii.

După aceste au aruncat corpul astfel mutilat în grâu, și întorcându-se la casa lui Kranyák puseră perină în ferestri și siliră pe femeia acestuia să aprindă lumina și să le dea bani. Aceștia le dădă banii, dăr pe atunci fu isbită de săcurea lui Csuzda așa de tare, încât cădă la pământ. Lampa cădând se stinse. Aprindându-o din nou, Kovács apucă pe nefericită de grumaz și o bătă cu mașina de scrobite așa de tare, încât nu mai putea fi recunoscută, după care se suiră cu picioarele pe ea, călcându-o și sdrobindu-i pieptul și toate oșele. Apoi scormoniră peste tot locul, ca să mai aște bani, și după asta încuind bine ușa, se depărtară. Dimineta făcură arătare, ca și când ar fi descoperit ei mai întâi înfiorătoarea crimă.

Incepută cercetarea, ajunseră pe incet la convingerea, că făptuitorii trebuiră să fie numai omeni cunoscuți, căci la cei omoriți nu aflară nici o armă și nimic cu ce ar fi încercat să se apere.

În fine mai cercând în sus și în jos, aflară la amintirii cinci mișei haine stropite cu sânge etc., pe urmă mărturisiră ei fapta grozavă, după care fură dați pe mâna tribunalului, unde și vor căpăta meritata pedepsă.

Éta un teren minunat pentru „Kultur-egylet.”

HIGIENA.

Căderea părului.

Firele de păr ale capului sunt totmai ca și firele de ierbă: decă

iërba capătă hrana prin care se potă crește, atunci se desvôltă, face tufe și îi merge bine; decă însă hrana îi lipsește, atunci ea pieră și locul rămâne gol. Așa eă lucrul și cu părul. Precum iërba răsare din pământ, așa părul răsare din pielea capului; când însă pielea capului nu mai dă părului hrana de lipsă, părul se ofilește și cade. Dér precum iërba după o secetă îndelungată se prăpădesce une-oră cu totul, dăr lasă după sine rădăcină în pământ, din cari, decă urmază mai târziu o ploie, iërba crește din nou, — tot așa se potă întâmpla și cu părul, care potă une-oră să cadă, dăr rădăcinele lui să rămână în pielea capului, și decă acestor rădăcină li-se dă hrana de lipsă, părul potă să crească din nou.

De aci urmază, că părul trebuie să fiă îngrijit și cultivat, ér omenii cărora le cade părul, oră au rămas chiar pleșuvi (cheli), nu trebuie să și perdă oră-ce nădejde, căci de cumva în pielea capului lor se mai află rădăcinile părului, atunci dându-li-se acestora hrana de lipsă, va pută încă să crească un păr nou și frumos.

Sunt mai multe cauzele, cari pricinuesc căderea părului. La un trup sdravén și sănătos vei găsi de cele mai multe-oră păr frumos, pentru-că la acești omeni și pielea capului este roditoare și bine hrănită; din contră însă, la un trup slăbit și bolnăvicios pielea capului încă va fi secă, lipsită de hrană și neroditoare. Acești omeni adecă vor avé puțin și vor deveni în scurt timp cheli. De aci se dice, că părul capului arată sănătatea și puterea de viață a trupului.

Dér potă să fiă un trup sănătos și plin de viață și cu toate acestea părul capului să-i fiă slab, séu să-i lipsescă cu totul. Ajunge, ca cine-va să aibă prea multe gânduri și grijă, pentru-za acestea să-i slăbescă părul. Când cine-va se gândesce mult, sângele 'i se urcă la cap și face multă căldură, un fel de secetă, din cauza căreia părul se ofilește și cade. De aci se esplică, pentru-ce omenii învățați, cari au mult de gândit, de regulă au păr puțin și la urmă rămân pleșuvi.

Dér mai sunt și alte cauze ale căderii părului. O viață destrăbălată și imorală duce la slăbirea corpului întreg, ér când corpul este ruinat, nici părul nu potă fi în stare bună și sănătoasă. Omenii prea grași au o constituția șubredă și de aceea nici pielea capului lor nu este priinciosă pentru păr. Mai sunt apoi și un fel

de vermi, cari rod la rădăcina părului și-l nimicesc. Asta s'a observat la unii omeni, cari aveau păr frumos și cu toate acestea se pomeniseră cu câte-o lună în cap, apoi mai multe luni, până când în fine li-au cădut tot părul și au rămas cheli, deși aveau un trup deplin sănătos.

Vedem așa-déră, că cauzele căderii părului sunt mai multe. Prin o îngrijire bună însă se potă face, ca părul să nu cadă, ér decă a cădut, să răsără din nou. O holdă de toamnă, decă crește prea repede și prea de timpuriu, trebuie păscută cu vitele, oră cu oile, căci alt-fel se va desvôlta prea curând și va căde la pământ, fără a ajunge să dea spice și să se cocă. Așa e și cu părul. Adese-oră vedem copii și copile cu păr lung și frumos. Acest lucru este nesmintit foarte frumos pentru ochi și înțelegem bucuria nespūsă a părinților la vederea unor ast-fel de capete frumoșe de ângerași. Dér lucrul acesta este păgubitor din punct de vedere al sănătății părului. Pielea capului este o holdă, pe care decă o silim, își dă totă puterea și să stôrce cu totul.

În Anglia peste tot sunt mai cruțatori omenii față de acest lux prea de timpuriu, ce se face cu părul, și urmarea e, că în societatea englesă găsim mai târziu cel mai frumos păr. În Anglia fetele umblă tunse până la etatea de 16 ani, ér băeții se tund până la etatea de 18—20 ani foarte scurt. Acestei împrejurări este a-se mulțumi, că în Anglia sunt mai puțin pleșuvi ca oră-unde. Moda pofesce ca dinainte să tundem părul cevași mai lung, din care causă acesta și cade mai curând și de aci vine, că pleșuvia începe în partea dinainte a capului.

Fiind-că bolnăvirea și slăbirea corpului aduce după sine și căderea părului, trebuie să grijim a avé un trup sănătos, bine nutrit și ferit de desfrânări și imoralități.

Cât pentru felurile lécuri, ce se întrebunțeză pentru creșterea părului, cel mai bun se pare a fi acela, pe care-l întrebunțeză preotul Kneipp. Se iau adecă urzici prospete și sănătoșe, se usucă și apoi așa uscate se fierb într'o olă, în care se află pe jumătate apă și jumătate oțet. Cu cât sunt mai multe urzici, cu atât mai bine. Se formeză ast-fel un fel de zémă, care trebuie să fiă destul de tare, cam ca caféua negră. Cu această zamă se frecă pielea capului, în fiă-care și odată, așa ca să pătrundă în piele, fără de-a apăsa

însă prea tare pielea. Frecarea trebuie să dureze cam o oră. Pe urmă să se spele bine în fiă-care dimineță pielea capului cu apă rece, pentru a se curăți oră-ce murdăria. Părul, veđi bine, trebuie să fiă scurt.

Se scie, că urzica conține un fel de acid, care omoră vermi de la rădăcina părului și fac ast-fel posibilă creșterea lui. Cam odată în săptămână e bine a se unge părul și cu unt de lemn franțuzesc, mai ales când bolnavul e slab.

Kneipp spune, că cu această zamă de urzici foarte pe mulți omeni i-a făcut să aibă păr frumos. Se înțelege, o cură de o săptămână oră două nu e de ajuns, ci trebuie să se facă acesta cel puțin câte-va luni, une-oră chiar o jumătate de an. Pleșuvul, a căruia piele de pe cap sclipesce de netedă, ce e, nu va pută folosi nici un mijloc cu succes, pentru-că la el porii pielei sunt astupați și bătuciți, așa că nici medicina nu mai potă străbate la rădăcina părului, dăr nici părul nu mai potă incolți din piele. Toți ceilalți însă, la cari rădăcina părului nu este cu desăvârșire nimicită, pot încerca întrebunțarea acestui leac cu cele mai bune speranțe de succes.

Mocanii și ciobanii.

Între Carpații ardeleni, începând dela pasul Oituzului și până la Porța-de-fer, locuesc cu deosebire economii de vite români, numiți mocani, cu totul cam vr'o 20,000—25,000 de familii, aședați prin comunele: Poena-sărata, Brețcu, Covasna, Săcele, Brau, Reșinari, Seliște, Tilișca, Valea și Poiana-Mercurii. Cei din comunele Branului se numesc ei între sine moroieni, ér cei din părțile Sibiiului țuțueni. Mocanii se susțin numai din venitul turmelor lor. Ei își ernéză turmele de oi parte în România și Dobrogea, parte în Bulgaria și în Basarabia, plătind pentru erbărit o sumă de bani, după cum se pot învoi cu arândașii, oră cu proprietarii moșiilor. Numărul total al oilor trecătoare din munții Carpaților ardeleni în șesurile învecinate ale României, trece peste două milioane. Multe din acestea nu numai ernéză, dăr și vâreză în România, în Dobrogea, în Bulgaria și în Basarabia. Câștigul de căpeteniă dela oi e lâna. Mocanii mai câștigă bani și din vândarea meilor, mițelor, berbecilor și botôșelor (oilor bêtâne); apoi din cașcaval, brânză, urdă și unt.

fața zăpedii. Moș Iordache rămase cu gura căscată. De multe-oră vâduse el zăpada și rațele sórelui jucând în steluțele de pe densa, dăr niciodată nu i-se păruse lui tabloul mai frumos, decăt în astă dimineță, ou inima ușoră, după ce atât de efin scăpă din certa cu jupâneasa dascălița.

În aerul curat al dimineței, sunetul clopotului bisericesc, limpede, răsuna totmai în vale, departe.

— Aha, popa s'a tređit astăđi de vreme, dice el, ștergându-și mustățile de promorocă; abia răsare sórele și Sfinția Sa... la colacii. O să mă certe, căci m'aștepta... vai de mine, bine că mi-am adus aminte, cheia dela biserică am uitat'o pe masă.

Șovăind, dascălul intră în cuhnă, ia cheia uitată și hai de-a dreptul spre biserică.

Popa, furios, umbla ca un lup pe dinaintea bisericii.

— Dascăle, ți-ai pus de gând s'o sfârșesci cu mănăstirea?

— Ce este părinte, dór nu s'a aprins biserică?

— Veđi unde e sórele?

— Am ochi, cum să nu vâd?

— Râu a făcut bunul Dumneđu, că te-a făcut cu ochi, căci tot una, nu veđi nimica, mai bine te făcea cu urechi mai lungi, potă că audeai clopotul, care trage de un cés, chemându-te, păcătosule, să vii să te rog să ți ierte Dumneđu păcatele.

Moș Iordache nu răspunde nici o vorbă, numai scóte cheia, și cu mâna tremurândă o învârtesce de trei-oră.

— Lasă, lasă, dascăle, milostiv și bun e Dumneđu, dór nu uită el molitfa mea, să te facă să-ți tremure tot trupul, ca lui Cain, după mórtea lui Abel. Ești mai rău, decăt un crocodil, căci imi bei sângele, picătură cu picătură. Te-am rugat omenesce, să nu te îmbeți pe ziua de ađi, și tu m'ai ascultat de te-ai topit... Pri-vesce cu cine semen?! Ești mai urit decăt... decăt... Iuda Iscariot... decăt... aci popa se opri ne mai găsind la îndemână vre-o altă asemănare bună pentru supusul séu. Dascălul reuși să deschidă ușa bisericii. El se dădă la o parte, cetind „Tatăl nostru” și lăsând pe popa să între înăuntru. Palamarul se scobori jos din clopotnița, intră și el în biserică, și în-

cepe a aprinde candelile pe la icóne și luminările pe la sfinții Apostoli.

— Dómne, milostivule, miluesce-ne și pe noi păcătoșii, s'audi din altar glasul popei.

— Amin! răspunde dascălul, căutând prin clirosul drept ceaslovul, din care trebuia să cetescă.

— Părdalnicul de ceaslov, unde să fiă?... par'că ar fi pus dracul códa pe densul... nu-l găsesce... vorbesce el încet — sfin-te Dumneđuule, ce am đis! seca-mi-ar gura să-mi sece, necuratul e tare pe pământ... Dómne, Dómne, értă-mi păcatele.

— Dascăle, ești gata? s'audi din nou din altar.

— L'am găsit, răspunde bătrânul repede, cređând că popa îl întrebă despre ceaslov.

— Maică preceastă, trebuie să mint în hramul tău, căci altmintrelea afurisitul de popă imi sparge capul cu cădelnița... Sfin-te Dumneđuule, sfin-te tare, sfin-teeee fără de mórte, miluesce-ne pe noi... începe el cu un glas monoton. Noroc, că dascălul scia slujba pe de-a rostul, din scórtă până în scórtă, căci alt-mintrelea o pățea. Fără să se împiedece măcar odată, spune den-

sul întregul capitol din sfânta scriptură, indicat de ustav pentru ziua de astăđi. În ceea ce privea sfânta slujbă, dascălul Iordache n'avea un altul asemenea în totă Dobrogea.

...Amin! termină el, ștergându-și sudórea de frunte cu mâneca antiurului.

Biserica încet câte încet se umplu de credincioși. Femeile bătrâne, prin colțuri ingenunchiate, șopteau rugăciunile. Cele tinere și fetele se inghesuiau în partea stângă a bisericii, ghiontindu-se și șoptind una alteia despre noutatea đilei — botezul Țiganilor.

Înainte, aprópe de altar, un grup de omeni, femei și bărbați, se deosebiau de alți săteni. Brîe largi, roșii, mintene de postav albastru blănite cu óia, femeile cu scurteică de blană de vulpe, ou salbe la gât, cu brobóde și șaluri de mătasă; totul arată, că numai sëraci nu sunt. O babă bătrână, maica Sița, ținea în brațe un copil învilit într'un laicer gros de lâna de capră.

Țiganii ascultau slujba, și curioși priveau la drépta și la stânga. Liturgia se sfârși. Fumul tămăiei făcea pe mulți să tușescă, dăr norodul nu se grăbea să éșă; mulți diceau: bine a slujit popa ađi, și tă-

Dintre mocanii săceleni sunt foarte mulți, cari pe lângă economia de vite se mai ocupă și cu negoțul și cu agricultura. În multe părți ale României îi vedem arăndași de moșii, ba chiar și proprietari și cu deosebire în județele Ialomița și Brăila. Parte mare sunt așezați prin Dobrogea, ca proprietarii de pământ, unde și cultivă și economia de vite; un număr mai mic însă sunt răspândiți prin Basarabia și prin Bulgaria, având tot aceeași ocupațiune.

Ciobanii (adecă păstorii turmelor), pentru-ca să se potă împotrivi în contra tuturor neajunsurilor climatice de sub cerul liber, sunt îmbrăcați cu cojocă călduroasă din piei de oi și c'o sariică lungă, ér pe cap pórtă o căciulă mare din hârșie de miel. Alte vestminte ale lor mai sunt ciórecii din pănură albă, numită *dîmie*, o cămașă unșurósă, ce nu se bagă în cióreci și în picioare opineci. Lefurile (plățile) ciobanilor se fac de regulă mai mult în oi, decât în bani, ér ale bacilor în produse câștigate dela turme, adecă în brânzeturi.

La fiă-care tērlă sunt trei categorii de ciobani, și anume: *mânzărari*, *cărlănar* și *sterpari*. *Mânzărarii* mână la pășune mânzările (oile cu lapte), pe cari le mulg tot ei, și apoi din lapte pregătesc baciul *brânza*. *Cărlănarii* păzesc mieii întărcăți, *sterparii* oile sterpe orî berbecii. Aceștia stau priveghind ziua și noptea împrejurul turmelor, și numai atunci dau pe la stână, când vin după proviziune de mâncare.

Nutreméntul ciobanilor e foarte restrîns, constând mai mult din mămăligă de făină de cucuruz, numită și *mălaiu*, necernută, cu brânză și urdă. Pânea n'o gustă mai de loc. Ei mai gustă din când în când și câte puțină păstramă din carne de oie orî de miel; mai béu și lapte, când vin pe la stână, orî jintiță dulce (zăr terbinte cu urdă prospētă), séu cocărtă (jintiță acră), care le mai stērnesc pofta de mâncare. Posturile însă le respectéză ei cu sfințeniă.

Stâna e făcută din bârne, având două despărțăminte, unul ce servește de *magazin* și al doilea de *lucrătoare*, — *atelier*. Despărțitura dintre magazin se numesc *comarnic*. Prin această trec oile din strungă*), când se mulg, având din partea de cătră strungă două, trei séu patru eșiri, după cum

*) Strungă se numesc locul închis, în care stau oile înainte de-a le mulge.

e numărul oilor de mare. În comarnic, alături cu aceste eșiri, stau mânzărarii, cari prind oile de câte un picior, când vor să trecă în partea cea-laltă a stanei și le mulg în gălete. Când găletele s'au umplut, se deșertă prin strecurătoare într'un vas mai mare de lemn, unde se închegă și se face caș. În mijlocul lucrătorii e zidit din lepedi de petró un cămin pentru foc, dără fără horn, deasupra căruia e așezat căzanul, în care se fierbe zărul pentru a scóte urda. Tot aci se mai vede și crinta, în care se tescuesce cașul închegat. Din janț (zărul, ce ese prin stórcerea cașului), se face untul de oie. Atelierul se folosesc și de bucătărie și de oada de dormit. Aci dórme de regulă baciul și mănătorul. Mănătorul, după-ce a dat oile în strungă — până le-au muls pe tóte, — face serviciu de bucătar. În stână se mai vede de-asupra căzanului o policioră, pe care stă tava (cârpătorul) mămăligei și câte-va cupe de lemn, cari le servesc drept farfurii. Printre căpriorii coperișului, care constă din scânduri, séu din scórtă de brad, îngreunată cu petri, ca să nu o ia vântul, se vęd virite lingurile de lemn și mămăligarul. Tot aci se vede atērnând și răbojul. Răbojul acesta e un bēț cioplit în patru muchi, pe care se creșteză cașul cântărit din fiă-care și. Răbojul e singura condică într'o stână, servind chiar de chitanță și contra-chitanță pentru cașul adus dela alte stâni. Fumul, ce ese din focul cel pururea nestins dela stână, neavând horn, pe unde să éșă afară, planéză prin stână, până se stercóră cu încetul parte printre bârnele cele necioplite ale stanei, parte prin spărturile coperișului ei.

(După un Mocan).

OTRAVA

Anecdota populară.

— Dómue, Dómue, mēi nevastă,
Uit'te na, mē uit la tine,
Nu ești slută, ești frumósă,
Tinerică, 'ți séde bine
Dér ești prea, prea mănăciósă!
Tu mâncare-acum la masă
Vęd, că n'apuci să mai dai,
O mănânci din ólă tótă
Tot gustând'o: haide-hai!
De sciam de partea asta
Rēmâneam, dēu, tot holteiū!
Multă vreme ai tu poftă
Sē mai 'ții ást obiceiū?!...
— Nu, bārbate, nu se află:
M'am gândit, m'am judecat
Uit'te na, din césul ásta

Chiar mē las de mai mâncat.
De-oiū gusta de-acum mâncarea
Pân' a n'o fi dat în masă,
Sē mē bați, sē-mi tai și códa,
Sē mē scoți la lume rasă.

* * *

Cam așa vorbind, se spune,
Un bārbat și cu nevasta
De-un lāsat de sec odată,
Și-ajungēnd la vorba asta
Haide omul ese 'n piață
Cumpēră-un curcan frumos
Și-un ulciór de viu, și pāne,
Și se 'ntórce bucuros.
Ba vędēnd și miere bună,
Când voia să ia curcan
Cumpēră pe post și miere
Cam v'o oca 'ntr'un borcan.
Vine-apoi cu ele-acasă
Și nevestei le dă tóte,
Ca să-i facă fript curcanul
Rumenit pe cât se póte,
Ér borcanul cel cu miere
Dându-l dragei lui neveste
Nu i-a spus că este miere
Ci otravă-a đis, că este.
— E otravă, đise dēnsul;
Pentru șóreci am luat,
Că la mine, cred, venit'au
Mai toți șórecii din sat.
Pune-o cu borcan cu totul
Incolo pe córdă, sus,
Când o fi să pun la șóreci
Sē 'ții minte unde-i pus.

* * *

Plécă omul după treburi
Ér nevasta séde-acasă
Pe curcan frumos sē-l frigă,
Sē-l gătescă pentru masă.
Dér gătindu-l și frigēndu-l,
Când il vede rumenit,
Gust' odată ca să cerce
De sārət de 'i potrivit.
Gustă-odată-o bucăciică
Dintr'o parte, bun ii pare;
Gustă-apoi din ceea parte
O bucăta și mai mare.
„A! Ce bun e, đice dēnsa;
„Dér ce bun ar fi cu pāne
„Hai să 'ncerc o fărmitură:
„Am de unde, și rēmāne.
„Hai să rup aripa 'ntrégă
„Nu mai vede omul meu:
„Ce, la dracu, o aripă,
„Nici atāta sē nu iau?!“

* * *

Rupe dēnsa o aripă
Intr'o clipă o și mănāncă,
Și-ar mai vrea să rupă încă,
De bārbat ii este frică,
La frigare érăși cată
„Rup și ceea-laltă, đice,
„Chiar de-ar fi, ca să mē bată“
Rupe și cea-laltă aripă
Și-un picior și alt picior,

Și mâncându-le cu pāne,
Gustă vinul din ulciór.
După vin apoi pe dată
Haide 'ncepe și la pept:
Las s'o bată și bārbatul,
Cel puțin să aibă drept.

* * *

Tot așa gândind ea 'ntr'una
La bārbatu-i c'o s'o bată
Și de colo din frigare,
Tot rupēnd câte-o bucată
Se trezesce hai la urmă
Că și vinul s'a vinit
Și curcanul curcānit.
„Ei, de-acum, gândesc dēnsa,
„Mē ucide, na, 'n bātae
„Orî mē arde, orî mē taie.
„Dér decât să mē ucidă
„In bātae el pe mine,
„Mē ucid chiar eu mai bine.“

* * *

Când bārbatul vine-acasă
Iși găsesc 'n pat nevasta
— Dér ce 'i, dragă; ce 'i acēsta?!...
— De, bārbate, ce să fiă;
Aștept mórtea, ca să-mi vie;
Că frigēnd colo curcanul
Fără ca să bag de sēmă
Dând cu degetul pe dēnsul
Am gustat niică zamă,
Am gustat apoi și carne
Și din vin am mai gustat
Și-am sfirșit cu 'necul vinul
Și curcanul l'am mâncat;
Ér gândindu-mē la tine
Și mânia, ce-o sē-ți potă,
Am voit sē-mi fac sfirșitul
Și-am mâncat otrava tótă.

(După „Rev. Nouă“) Th. D. Speranța.

MULTE ȘI DE TOATE.

Un nevinovat osēndit.

Un proprietar din Svedia voi înainte cu opt ani sē-și vëndă bunurile sale spre a trece în Danemarca, o țără învecinată. Ca cumpērator află pe vecinul séu, baronul N., care-i și cumpēră bunurile. După ce se făcú însă tērgul, baronul aúđi, că vëndătorul nu a lucrat tocmai cinstit, deóre-ce i-a vëndut nisee păduri asupra cărora n'avea nici un drept. Se duse deci la proprietar, ca să-l întrebe, cum s'a făcut acēsta. Intre ei isbucni dela o vreme o cērtă aspră și baronul părăsi foarte mănios pe proprietar. Indată-oe plecă însă baronul, proprietarului îi parú réu de asprimea sa și se hotări, să mērgă la el, ca să-i cēră iertare. Nevastă-sa il rugă să aștepte până a doua și dimineța, dér el n'o ascultă, ci plecă numai decăt.

Era în mieđul iernei, totul acoperit cu zăpadă și ghēță, și se intunecase binișor. Pe acest timp plecă proprietarul într'o

măie ars'a cum se cade, numai dascălul nu prea putú să ridice cu glasul, ce să-i faci!?...

Dascălul Iordache, răgușit, n'a putut s'atingă în cherovim, vestita notă, gloria vocei sale, despre care avea cunoscință chiar și episcopul. Popa, nemulțumit, îl privea din când în când, mătăhăind cu cădelnița, în care jărătecul de mult se stinsese.

În altar, desbrăcând preotul, dascălul aúđi: „raportez māne blagocinului: s'a prezentat înaintea lumii întregi, împlinindu-și datoria de dascăl cu vocea răgușită, turmentat de bețiă, abea tinēndu-se pe picioare, rog pedepsirea!“ M'ai înțeles?

— Te-am înțeles.

— Du-te acum și pregătesce cele ce trebuie pentru botez. Părintelui Ion i-ai dat de scire?

— I-am dat...

— Du-te de pregătesce tóte pentru botez, încă-odată repetă popa. Ia pālămarul cu tine și v'r'o trei creștini, gaura o tăeți în dosul ambarului lui moș Niță, acolo piriul e mai larg, s'apterneti pe ghiață pae, ca să n'alunece ómenii, cereți pae de la moș Niță, vé dá, spune că e pentru scop creștinesc, să fiă manga-

lul aprins, și bagă de sēmă... 'ții minte de tóte ce 'i-am spus?

— 'Țiu!

— Pornesc atunc!

Dascălul, bodogănind despre nebulnia omenescă, plécă să împlinescă porunca preotului.

Satul întreg, dela mic până la mare, se strînsese pe malul piriului în dosul ambarului lui moș Niță. Gerul nu împedeca chiar pe cei desculți să asiste la neobișnuitul botez de-a dreptul în gârlă.

— Auliu, ce mai pușor de ger, tocmai bun să se facă cióra albă! spune cineva din glótă.

— Apoi da, scie popa, că înălbesce.

— Óre nu va îngheța copilul?

— 'Ți-ai găsít, pielea de drac sē înghețe!

— Trăesc de șapte-deci de ani, dér nici n'am aúđit de botez ierna în gârlă!
— đice un moșnég.

— Multe n'ai fi aúđit dumnéta, dér acum ai să veđi!

— Sē-l botezăm și pe Ițic cărciumarul.

— Pe dēnsul trebuie botezat altmintrelea, jupānul ne botéză rachiul.

— Ce đici dumnéta, dascăle, n'ar fi réu sē-l botezăm și pe Ițic?

Dascălul, supérat încă, dér mândru de partea, care o lua în sērbătórea aceea, răspunde numai:

— Him, n'ar fi réu! moș Cristea, mai tae ici puțin, par'că e cam strîmtă gaura — porunci el lui Cristea palamarul.

— Destul, dascăle, ce, ai să bagí un bivól? dóră e copil, ca toți copiii, ce Dumneđeu!

— Tae, moș Cristea, să veđi, că pătesci cu popa!

— Sē tae și singur, decăt nu-i place, mie mi-au înghețat mānele! Séu taie și dumnéta, eu am încă și altă trébă, s'aprimd mangalul. Lumea înghețată devenea nerăbdătoare.

— Óre ce zăbăvesc cu botezul, nu mai pot tată de frig — spunea Casandra, fiica lui moș Tudose.

— Mai îngădue, trebuie să sosescă, leturghia s'a sfirșit de mult, cred că popa le spune ceva 'Țiganilor și îi pune la cale... Tací, că vine...

— Tăcere și liniște, ómení buní, vine botezul — s'aúđi glasul dascălului.

— Bine, că mai vine odată, am înghețat de tot...

— Eu nu mai simt picioarele...

— Și eu... și eu...

— Tăceți ómení buní, vé rog...

— Tăcem, de ce nu, moș Iordache!

n numai prea mult zăbovesce popa.

— Ómení buní, vé rog... nu faceți sgomot, nu e cuviincios, asemenea fapte... fetelor... flăcăilor, astimpérați-vé, nu uitați timpul și locul.

— Moș Iordache, decăt e frig și ne-au degerat mānele?!

— Totuși nu se cade... pēcat, aduceți-vé aminte de Christos, cum s'a botezat în Iordan...

— Cum s'a botezat, cum s'a botezat? Spune, moș Iordache, să ne mai trecă de urit.

— Voi nu sciti, cum s'a botezat Christos?!

— Nu scim, nu scim, spune moș Iordache...

— Pēcat fetelor, decăt nu sciti, pēcat! Lasă să vé spue popa, dēnsul trebuie să scie mai bine, de cât mine.

In timpul ésta popa, încunjurat de

aniă. El își luă cu sine două pistole, de- re-ce drumul prin pădure nu era sigur. Când ajunse în pădure, slobozi un foc, oa să vadă, decât pistolele sale se aflau în până rânduă.

Nu mult după aceea însă auzi un zgomot în pădure, plecă într'acolo și dete un bărbat, care zăcea în zăpadă, având o rană mare și sângeră la cap. Il ridică și îl văzu, spre mai marea lui spaimă, că acesta era baronul N. Îndată începă să-i ștergele cu zăpadă rana și să îngrijescă pe rănitul rănit.

Intr'aceea însă se apropiă de ei o altă saniă cu 2 gendarmi. Deore-ce acestia aflaseră pe nenorocitul proprietar singur în pădure, cu un om sângerând și aprôpe mort crezură, că el e ucigașul. Il prinseră deci și îl duseră la căpitanul gendarmilor. Peste câte-va césuri rănitul muri, fără a-și fi venit în fire. Proprietarul fu învinuit, că el l'a ucis și deore-ce glonțul, care se găsi în capul baronului, se potrivea tocmai bine la pistolul său, fu osândit la douăzeci de ani închisore. Când nefeicoita lui nevastă auzi de asta își pierdu mințile și fu dusă într'o casă de nebuni, unde mai târziu și muri. Copilul proprietarului, singurul lui copil, se împușcă de supărare.

Târziu după aceea muri într'o închisore din Svedia un ucigaș, care puțin înainte de mörte mărturisi, că el a omorit pe baronul N. El s'a năpustit asupra lui în noaptea aceea de iernă, de acum opt ani, ca să-l jafuescă, der fugi, îndată-ce auzi, că se apropie o saniă — saniă nenorocitului proprietar.

Dovedindu-i-se nevinovăția, proprietarul a fost liberat din închisore, ce e drept, der acum el este un neputincios și la trup și la suflet, și va muri în curând din cauza unei bóle, ce a căpătat'o în închisore. X.

Căendarul sептэmănei.

Table with columns: IULIE are 31 zile. CUPTOR. Zilele, Căend. Iul. v., Căend. Gregor. Rows include dates and names like 23 S. m. Trofin, 4 Dominic, etc.

Terguul de rimatori din Steinbruch.

Starea rimatorilor a fost la 29 Iulie de 31.450 capete, la 30 Iulie au intrat 87.— capete și au esit 85, rămânând la 31 Iulie un număr de 31.452 capete. Se notéză marfa: unгурescă veche, grea dela — cr. până la — cr. marfă unгурescă tineră grea dela 49.— cr. până la 50.— cr., de mijloc dela 48.— cr. până la 49.— cr. ușoră dela 48.— cr. până la 49.— cr.

Marfă țărănescă grea dela — până la — cr. de mijloc dela — cr. până la — cr. ușoră dela — cr. până la — cr.

Cursul losurilor private din 31 Iulie 1895. Table with columns: num., vînd., and various items like Basilica, Credit, Clary 40 fl. m. c., etc.

Bursa de Bucureșci din 31 Iulie n. 1895.

Table with columns: Valori, Doz. bencă, Scad. cup., Cu banii gata. Rows include Rentă română perpetuă 1875, Banca Rom. ult. div. fr. 12.81, etc.

SCOMPTURI: Table with columns: Banca naț. a Rom., Paris, Petersburg, Berlin, Londra, Viena, etc.

Cursul la bursa din Viena. Din 2 August 1895. Renta ung. de aur 4% 123.25 Renta de corone ung. 4% 99.90

Table with columns: Impr. căil. fer. ung. in aur 4 1/2%, Impr. căil. fer. ung. in argint 4 1/2%, Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis., etc.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Table with columns: Măsură și greutatea, Calitatea, Valuta a trioa. Rows include 1 H. L., Grâu, Grâu mestecat, Săcară, Orz, Ovės, Cucuruz, Mălaiu, Mazere, Linte, Fasole, Sămēntă de in, Sămēntă de cânepă, Cartofi, Măzēriche, Carne de vită, Carne de porc, Carne de berbec, Său de vită prōspăt, Său de vită topit.

Cursul pietei Brasov.

Table with columns: Din 3 August 1895, Bancnote rom. Camp., Argint român. Cump., Napoleon-d'orl Cump., Galbeni Cump., Mărci germane Cump., Ruble rusești Cump., Lire turcesci Cump., Soris. fonc. Albina 5%, etc.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Maior. Nrul 45—1895.

Concurs. Pentru ocuparea în mod provisor a postului de conducere.

tóre la școla froebeliană a Bisericeii Sf. Nicolae din Brașov (Scheiu) se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

- Concurentele la acest post vor documenta: 1) Că sunt române gr. or. 2) Că au absolvat cu succes o școlă civilă de fete, séu alt institut echivalent. 3) Că au absolvat cursul de conducătoare de grădini de copii la o școlă publică și au obținut diploma de calificățiune conform prescrișelor legii. 4) In fine se dea declarațiune, că se vor supune tuturor dispozițiunilor presente și viitoare ale organelor noastre bisericesci.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Létă anuală de fl. 400 — și bani de cuartir fl. 60. — Suplicele se vor adresa Președintelui Comitetului parochial al Bisericeii Sf. Nicolae din Brașov (Scheiu). Brașov, 8 Aprilie 1895. Comitetul parochial al Bisericeii române ort. res. delu Sf. Nicolae in Brașov. David Almășan, președinte. Arsenie Vlaicu, secretar.

Advertisement for Alfred Fischer watches. Text: Nu se mai oferă în viață nici-odată ocașia ca numai fl. 4.25 cr. tē se pentru o colecție splendidă de 10 bucați. Image of a pocket watch.

Țiganii și de frunțașii satului, se apropia de improvisatul Iordan. — Dascăle, e gata tot? întrebă el. — Gata, Sfinția Ta, póte să începă. — Să începem dér... — Cine e naș? — Eu... sărut mâna... — Cine e nașa! — Eu... sărut mâna... — Naș și nașă, apropiați-vē, nașule, ia copilul, ce e, fată séu băiat? — Băiat... să trăiți... — Cum îl numiți, vē întreb? — Cum gășesce de cuviință Sfinția Ta! — Bine, dascăle, ce sfânt e astăzi? Dascălul, care scia pe de rost asemenea și pe toți sfinții celor 365 de zile, răspuse: — Astăzi e ziua celor 14 mii de mucenici uciși de împératul Irod. — Dér mâne? — Mucenicul Anisia, preacuviosul Anica ostașul și sfântul Helectian. — Auleu! e greu Sfinția Ta să ținem minte atăta sfinți, să-i dicem mai bine Ahmet.

— Nu se póte Ahmet. Ahmet e nume păgân, trebuie creștinesc... să-i dicem Helection. — E greu părinte, dēu e greu, să-i dicem mai bine Alli. — Nu se póte nici Alli, să-i dicem atunci Anica ostașul, nume frumos... — Bine, cum vrē Sfinția Ta. Popa începă cetirea molitvelor pentru botez. După terminare luă copilul din mâ-nile nașului. — Se botéză robul lui Dumneșeu. Dicănd asta, desvelli copilul, il luă cu amēndouē mâ-nile de cap și de subțiori și ingenunchiând d'asupra apei, il cufundă odată. — În numele Tatălui... și il mai cufundă odată, și al Fiului, apoi la: și al Sfântului Duh — popa băgă a treia-óră copilul în apă. Aci popa cădū pe brânci, rostogolindu-se pe ghiață. Intēmplarea s'a petrecut atât de repede, încât numai după ce dascălul și cu pālamarul au ridicat pe popa fără copil și pe moș Tudose, Bulgarul, care căduse peste dēnsul, lumea pricepū, că popa a scă-

pat în apă copilul, care s'a și dus pe sub ghiață. Aci trebuie să dăm dreptate lui moș Iordache; cu tóte, că uria pe popă din suflet, el fără a se gândi mult, sări în apă, care îi ajunse până la brău și cu pericolul de a-se duce și el singur sub ghiață, începū a căuta copilul. — Nu e, nu-l gășesc, s'audea din când în când, dați o prăjină, ce stați ca nisce boi... nu vedeți, că e mörte de om... ce ómenși, uf... nu mai pót, m'am făcut bocnă. Dascălul ieși la suprafața apei, luă prăjina, dată de palamar, și mai mătăhăi de vr'o câte-va ori în apă, dér era de prisos. — Bine cel puțin, că s'a înecat botezat! Spuse el sărind pe ghiață. Toți încă erau sub impresiunea nenorocirii, nu s'audea nici un cuvēnt. Primul, s'a desmețit tata baiatului. — Ei bine, părinte, unde e pruncul Anica? întrebă el. S'a dus în cer, cu āngerii, a murit botezat și a devenit ānger, răspuse popa încet. După asta desbracă epitrachirul, îndesă căciula pe urechi, și adresându-se că-

tră moș Tudose, îi spuse: Ucigașule, ia să dai sēmă inaintea celui de sus! Apoi el se îndreptă spre casă. * * * Țiganii n'au lăsat intēmplarea baltă... dér nu erau dovedți, că moș Tudose dîn-dins a cădūt peste popă. Am alunecat pe ghiață, susține el inaintea procurorului, și decât i-am dat brânci popii, e o nenorocită intēmplare... unde s'a mai vădūt să boteze copii ierna la părău?! Cu tóte că popa nu era de vină, el primi o ipitemie destul de mare; un an de zile de închisore, la o mănăstire, și locul de preot pierdut pentru 3 ani. Dascălul Iordache bea și acum drojdie la Ițic pe socotēla lui moș Tudose, dér când āst din urmă începe a povesti intēmplarea de pe ghiață, dascălul îi curmă vorba dicēnd: „taci, moș Tudose, ești un pehlivan, să fiu în stare ții-āși arăta eu o instrucție, de n'ai mai aluneca nici-odată“.

Fondată 1876. Diplomată 1883. Specialități în stofe de modă de lână și bumbac, expediază directe la particulari, libere de porto la domiciliu în toate țările din Europa. Stofele cele mai moderne, pentru haine de bărbați, copii și dame, metru dela 14 cr. în sus, până la stodele cele mai fine. Asortiment de mostre la cerere se trimite franco. — Gravure de modă colorate gratis.

OETTINGER & Co., ZÜRICH (Elveția).

Orele de cassă dela 8—1.

Giro-Conto
la banca
Austro-Ungară.

„ALBINA“
INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII
FILIALA BRAȘOV

Cec-Conto
la postă
Nr. 505.

primesce depuneri spre fructificare pe lângă 4 1/2 % netto, solvind însuși darea de interese;
sconteză polițe comerciale cu 5 1/2 %;
acordă împrumuturi cambiale și cambial-ipotecari cu 6 %;
deschide credite în cont corrent sub cele mai avantajoase condițiuni;
acordă împrumuturi pe hârtii de valoare, monede, giuvaere și mărfuri cu 6 %;
cumpără și vinde cu prețurile cele mai convenabile monede și hârtii de valoare indigene și străine, în special de cele românești;
rescumpără fără nici o detrageră cupoane, escomptează cupoane înainte de scadență, și cumpără cu cel mai urcat preț cupoane dela efecte române;
efectuează în modulul cel mai culant încasări și plăți pe piețele din țară și streinătate,
esecută în comisiune ori-ce însărcinări de bancă sub cele mai ieftine condițiuni;
închiriază magazine și locuri libere de depou, pe teritoriul său strada Gării Nr. 45, care, situată nemijlocit lângă gara drumului de fier de stat, e legată prin șine proprii cu acesta și investită cu dreptul de vămire și cântărire oficiasă prin organele drumului de fier de stat;
primesce în calitate sa ca reprezentanță principală a societății de asigurare EQUITABLE din New-York oferte pentru asigurări pe viață sub condițiunile favorabile, particulare a acestei societăți.

Onorabilelor administrațiuni de fonduri și p. t. D-lor capitaliști le recomandăm pentru plasarea de capitale **Scrisurile fonciare de 5% ale „Albinei“** ale căror cupoane se rescumpără semestrul fără nici o detrageră, și cari se află de vânzare în cursul zilei a bursei din Budapesta, în piese de 500, 1000 și 2000 de corone. Comparându cursurile și produsul celorlalte efecte indigene, se poate susține cu totu dreptul, că **Scrisurile fonciare „Albina“ de 5%** sunt și astăzi relativ cele mai ieftine și totodată mai productive din efectele cotate la bursa din Budapesta.

Bonitatea absolută a foncierelor „Albina“ e garantată prin valoarea cel puțin întreită a ipotecelor pe baza cărora se esmit, prin fondul special de asigurare a scrisurilor fonciare care e de fl. 200,000 și în fine prin totalitatea orî și cărei alte averi a institutului.

59 *

Orele de cassă dela 8—1.

Birourile: Târgul botelor nr. 22, etagiul I.

Birourile: Târgul botelor nr. 22, etagiul I.

Academia de comerț din Graț.

Academia își începe cu 15 Septembrie a. c. al treiseci și treilea an școlastic.

Trei ani și o clasă preparatorie, pentru aceea, cari încă nu se pot primi în academiă.

Absolvenții institutului au drept la serviciul militar de un an ca voluntari.

Cursul abiturienților. Un curs comercial de un an, pentru cei ce au absolvat școlile medii și vor se aplica la comerț, sau cari cercetază universitatea și doresc să-și câștige și științe comerciale.

Informațiuni cu privire la primire și aședare cum și prospect detailat comunică Direcția academiei de comerț din Graț.

A. E. v. Schmid,
director.

Giro-Conto
la banca
Austro-Ungară.

Cassa de bancă, comisiune și de schimb

Telefon
Nr. 90.

NUSSBÄCHER & BEER
BRAȘOV.

Avem onore a recomanda serviciile noastre în toate afacerile și transacțiile de bancă și anume:

Cumpărăm și vindem

monede de aur și argint, losuri, hârtii de valoare indigene și streine, acții, scrisuri fonciare, obligații, după cursul zilei.

Acordăm avansuri până la 85% din valoarea cursului pe hârtii de valoare ale statului, scrisuri fonciare și priorități; 75% din valoarea cursului pe hârtii de bancă și efecte ce sunt cotate la bursele din Viena și Budapesta cu dobândă moderată.

Rescumpărăm fără nici o detrageră tot-feliul de cupoane.

Escomptăm polițe comerciale din țară și streine și îngrijim incasso de polițe, și streine și îngrijim incasso de polițe, asignații pe toate piețele Europei cum și transociene.

Eliberăm Checuri cu provisiune mică pe toate piețele comerciale.

Primim depuneri în socotă, corent și bonificăm 5% netto.

Pentru **plasarea sigură de capitale** recomandăm scrisurile fonciare cu 4 1/2 și 5% din Sibiu, obligațiile cu premii 4% și 3% ale băncii ipotecare ungare și scrisurile fonciare 5% ale Institutului de economii din Arad.

Asigurăm foarte ieftin **losuri** la tragerea cu câștigul cel mai mic, pentru diferența cursului.

Aflându-ne în relații strînse cu **Filiala Transilvană a Băncii ungare de escompt și schimb**, suntem în plăcută poziție de a finalisa foarte avantajos toate transacțiunile de bancă.

Promese la
tote tragerile
de loterie.

Comunicăm cu plăcere orî și ce informații și consilii conștiențioase în afacere de bancă și prin corespondență.

Revisie
de losuri
= gratis. =

709,12—15

Numai fl. 6

costă nou inventatul optic-achromatic aparat de fotografie „EDISON“

Cel mai sigur, simplu și ieftin din toate sistemele până acum inventate.

„Edison“ dă garanția cea mai mare pentru sigura funcționare și rezultat foarte bun. Ori și cine poate cu acest aparat fără a avea cunoștințe prealabile, a scote fotografii escelente. Este eschisă orî și ce nesuccedere.

Cu „Edison“ se pot lua fotografii la moment, este dăr foarte potrivit pentru Turisti, Pictori iubitori de natură. Aparatul care se poate desface, cu casetă elegantă, plate pentru uscat cernela de copie, cameră obscură, mașină de copiat și toate utensiile fotografice costă complet împreună, cu espicări lesne de înțeles, **fl. 6.**

Pentru Austro-Ungaria se vinde numai la

Alfred Fischer,
WIEN I. Adlegasse 11.

750,3 - 4 Espedare cu rambursă.

Cel mai gustos, cel mai sănătos și totodată (Unic) cel mai curat produs natural în grăunți întregi. Falsificarea prin amestecături deci dăr imposibilă.

KATHREINER

CAFÉ DE ORZ KNEIPP.

DIPLOM DE ONDARE

1891-1894

8 MEDEAILE DE AUR

MARCA DE TUTELĂ

Dare de seamă: Sunt de orș și de primit numai pachete originale cu numele „Kathreiner“

În fiecare loc de căpătat: 1/2 Kilo cu 25 cr.